

1. פרוטה (1/40) = 0.025 גרם כסף מזוקק .

2. איסר = ב 8 פרוטות : = 0.2 (1/5) גרם כסף .

3. מעה = 4 איסרים : = 0.8 (4/5) גרם כסף .

4. דינר (זוז) = ב 6 מעות : = 192 פרוטות = 4.8 גרם כסף .

5. שקל = 2 דינרים = 9.6 גרם כסף .

6. סלע (שקל הקדש) = 4 דינרים = 19.2 גרם כסף .

7. דינר זהב = 25 דינרים : = 120 גרם כסף .

8. מנה = 25 סלעים = 100 דינרים = 480 גרם כסף .

9. מנה של קודש = 160 דינרים = 768 גרם כסף .

10. כיכר = 60 מנה = 28,800 גרם כסף .

11. כיכר של קודש = 120 מנה = 57,600 גרם כסף .

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': מעשר שני. אין מוכרין אותו, ואין ממשכנין אותו, ואין מחליפין אותו, ולא שוקלין כנגדו, ולא יאמר אדם לחבירו בירושלים, הילך יין ותן לי שמן. וכן שאר כל הפירות. אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. מעשר בהמה. אין מוכרין אותו תמים חי, ולא בעל מום חי ושחוט. ואין מקדשין בו את האשה. הבכור. מוכרין אותו תמים חי. ובעל מום חי ושחוט, ומקדשין בו את האשה. ואין מחללין מעשר שני על אסימון, ולא על המטבע שאינו יוצא, ולא על המעות שאינן ברשותו:

גמ': תנן, מעשר שני. אין מוכרין אותו, ואין ממשכנין אותו, ואין מחליפין אותו, ולא שוקלין כנגדו. אין מוכרין אותו, מפני שכתוב בו קדושה. שנאמר, קודש לה'. וכשמוכר אותו יש בזה בזיון קדושה. אין ממשכנין אותו מפני שכתוב בו ברכה. שנאמר כי יברכך ה' אלקיך. וכשמשכן אותו סימן קללה הוא. תנן, מעשר שני אין מוכרין אותו. אפילו כסף מעשר שני אן מוכרים כיצד? לא יאמר אדם לחבירו. הא לך את המנה הזה מאה זוז של מעשר שני. ותן לי בו חמשים זוז של חולין. דכשנותן לו פחות משוויו, יש כאן זלזול בקדש. אבל אם נותן לו מעות בשוויו, הרי זה חילול ומותר. מאן תנא אין מוכרין אותו? ר"מ. שסובר שמע"ש ממון גבוה הוא. ברם כרבי יודה שאומר מע"ש ממון הדיוט, בדין הוא שיהא מותר למוכרו מקל וחומר. מה אם תרומה שהיא אסורה לזרים, מותר למוכרה. מעשר שני שהוא מותר לזרים, אינו דין שיהא מותר למוכרו?. לא אם אמרת בתרומה שאינה טעונה מחיצה. תאמר במעשר שני שהוא טעון מחיצה? ביכורים יוכיחו. שהן טעונין מחיצה, ומותר למוכרן. לא אם אמרת בביכורים שאינן תופסין [דף א עמוד ב] את דמיהן. תאמר במעשר שני שהוא תופס את דמיו?. שביעית תוכיח. שהיא תופסת את דמיה ומותר למוכרה. אמר רבי יודן. מזו אתה רוצה להוכיח? מכירתה של שביעית היא חילולה. שקדושת שביעית עוברת לדמים שקדושת שביעית נתפסת בראשון ובאחרון גם במכירה. רבי ירמיה אמר. מאן תנא אין מוכרין אותו? רבי מאיר הסובר מע"ש ממון גבוה הוא. ברם כרבי יודן, בדין הוא שיהא מותר למוכרו מקל וחומר. מה אם שביעית שאין פורעין חוב מדמיה, מותר למוכרה. מעשר שני שפורעין חוב מדמיו, אינו דין שיהא מותר למוכרו?. היכא אשכחן שפורעין חוב מדמיו של מעשר שני? כ"י דתנינן תמן. משך ממנו מעשר בשתיים ולא

הספיק לפדותו עד שעמד בסלע. **נותן לו סלע מחולין, וסלע של מעשר שני שלו** משמע שנותן לו ממעות מעשר שני לפרוע מה שנתחייב לו משעת משיכה. אמר רבי יוסי. שנייא היא, שמשעה ראשונה, מעשר שני הוא חייב לו. שהרי משך ממנו מעשר שני. אילו היה חייב לו על חולין, ונתן לו מעשר יאות. אמר רבי יודן. מתניתין אמרה כן שאסור למוכרו. דתנינן תמן. **המקדש במעשר שני, בין בשוגג בין במזיד לא קידש דברי ר"מ. ר' יהודה אומר. מזיד קידש, שוגג לא קידש. משמע שרק בדיעבד אם קידש מקודשת, אבל לכתחילה אסור.** אם את אומר שמוטר למוכרו, יהא מותר לקדש בו. אלא ודאי לרבי יהודה אסור למוכרו. וכל שהוא אסור למוכרו, אסור לקדש בו. **ותנינן כן.** שמכירה וקידושין תלויין זה בזה, ואם מותר בזה מותר בזה **דתנן, אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית.** ואם לקח, יאכל כנגדן. וא"ר יוסי. זאת אומרת, שאסור ליקח אשה מדמי שביעית. **דאי לא כן,** מה בין קונה אשה מה בין קונה שפחה? אמר רבי יוסי בשם רבי זעירא, ורבי יודן אמר בשם רבי אילא. דברי הכל היא. **אפילו לרבי יהודה** שסובר שמעשר שני ממן בעלים **אסור למכור, מפני זילזולו.** אמר רבי יוסי בשם רבי אחא. דברי הכל היא. כדי שיהיו הכל זקוקים למחיצתן של החומות כדי לאכלם. ויהו הכל עולים לירושלים. כיצד אין ממשכנין אותו? הנכנס לתוך ביתו של חבירו למשכנו, אל ימשכן מעשר שני שלו. תני. ולא מרהינין אותו. שלא ישמש משכון בשעת הלואה, ולא יתננו לחנווני שיאכל עליו. [דף ב עמוד א] עבר ומשכן, עבר והרהינין האם קנסו אותו שיחזיר את המשכון?, יבא כהדא דתנן. האוכל מעשר שני שלו מחוץ לירושלים, בין שוגג בין מזיד. יצעק לשמים שימחלו לו, דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אומר. שוגג, יצעק לשמים. מזיד, קונסים אותו ויחזרו דמיו למקומן ויאכל כנגדם בירושלים. ואם היו מעות והוציאם לחולין. שוגג יצעק לשמים. מזיד יחזרו דמיו למקומן, דברי רבן שמעון בן גמליאל דכיוון שהמעות בעולם, יכול לחללם על מעות שלו בכל מקום שהם. רבי אומר. בין שוגג בין מזיד, יחזרו דמיו למקומן. אמר רבי זריקה בשם חזקיה. הלכה כרבי במעות. שכן בשוגג בן במזיד קונסים אותו, וכרבן שמעון בן גמליאל בפירות. שכן במזיד בן בשוגג לא קונסים אותו. ואף כאן אם עבר והרהינין או עבר ומשכן לא קנסו אותו. אמר רבי אילא. מעשה היה, והורו כרבי במעות, וקנסו בן בשוגג בן במזיד מכאן שהלכה למעשה קונסים. או יבא כהדא שרואים שלא קנסו אותו. דתנן. אין נוטעין, ואין מברכין, ואין מרכיבין, ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה. ואם נטע או הרכיב או הבריק, יעקור. לא עקר, פירותיו מה הן?. רבי אבא ורבי אמי הוון יתיבין בצור. אתא עובדא קומיהון, והורי רבי אילא דישפכו פירותיו. אמר רבי אבא. אני לא נמנית עמהן בעלייה. ואיני יודע אם גזרו גם על הפירות להיאסר. נפקין ושמעון שאמרו רבי יונה ורבי יצחק בר טבליי בשם רבי אלעזר. אין מחדשין על הגזירה, אמר ר' יוסי אמר ר' יצחק בר טבליי בשם ר' אלעזר. אין מוסיפין על ההלכה. וכיוון שלא גזרו על הפירות, הפירות מותרים. אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירא. מן מה דתני אין ממשכנין אותו ולא תני אן מרהינין אותו. הדא אמרה, עבר ומשכן קונסים אותו, עבר והרהינין, אן קונסין בו שלא גזריה חדשה. תנן, ולא שוקלין כנגדו מעות. אפילו סלע של חולין, שרוצה לחלל עליו ולעשותו סלע של מעשר שני. היה לו סלע של מעשר שני, והיא מסויימת לו שידוע משקלה. מהו שישקול כנגדו סלע של מעשר שני אחרת, ותהא מסויימת לו?. האחין שחלקו במעשר שני. מהו שישקלו זה כנגד זה?. תנן. לא יאמר אדם לחבירו בירושלים, הא לך יין ותן לי שמן. הא לך שמן ותן לי יין. אבל אומר לו. הא לך יין שאין לך יין. הא לך שמן שאין לך שמן. האם מותר להגיד, הא לך יין שאין לי שמן? הוון בעי מימר אסור. אשכח תני מותר. ואין אסור משום חליפין?. מכיון שאינו יכול להוציא ממנו בדיו, אין אלו חליפין. למה שיהיה מותר? הרי ברור שהתכוון למקח. שהרי אם לא כן וליידא מילה אמר הא לך יין שאין לי שמן? אני אומר שאולי התכוון לאמר לו. אני מביא לך רק יין כי אין לי שמן דאילו הות לי משח, הוינא מיתן לך. תנן, אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. מתניתין דרבי מאיר. דרבי מאיר [דף ב עמוד ב] אמר, אין מתנה כמכר ואינה חוזרת ביובל. וחכמים אומרים מתנה כמכר. והוא הדין למע"ש, כשם שאין מוכרים מע"ש, כך אין נותנים מע"ש במתנה. אמר רבי יוסי. דברי הכל היא הכא. שלא מדובר כאן במתנה ממש, אלא כהדא דתני, היה אומר אדם לחבירו מה אכלת היום? והוא אומר לו, קיץ. והיה יודע שהוא מעשר שני. מה המן ניתן במתנה. אף מעשר שני הבכור נמכר בזול. היה אומר לו מן. והיה יודע שהוא מעשר שני. מה המן ניתן במתנה. אף מעשר שני ניתן במתנה. מכאן שבדרך רמז, אפילו לחכמים מותר ואינו כמכר. התיבון. הרי מעשר בהמה, דברי הכל אינו נמכר. ואעפ"כ את אמרת ניתן במתנה, אף זה ניתן במתנה אפילו בצורה ברורה ולא רק ברמז. רבי מנא לא אמר כן שהמשנה דברי הכל, אלא רק כרבי יודה. דרבי יודה עושה אותו ככנסיו ממן בעלים. אבל לרבי מאיר כיוון שאינו ממונו, אפילו במתנה אינו יכול לתת אותו. התיבון. הרי מעשר בהמה, דברי הכל אינו כנסיו. ואת אמר ניתן במתנה, אף זה ניתן במתנה: תנן, מעשר בהמה אין

מוכרין אותו תמים חי. הא שחוט, מותר. תני דבי רבי ינאי. לא שנייא. בין חי, בין שחוט, בין תמים, בין בעל מום. וליידא מילה תנן אין מוכרין אותו חי, ולא תני לא חי ולא שחוט? בגין ניתני דבתרה. הבכור מוכרין אותו תמים חי. ובעל מום, חי ושחוט. ובכור תמים נמכר רק חי. ואגב בכור, כתב גם במעשר בהמה חי. אבל באמת מעשר בהמה אסור למכור בן חי בן שחוט. רבי אבא בר יעקב אמר בשם רבי יוחנן. נאמר כאן במעשר בהמה [ויקרא כז כח] לא יגאל. ונאמר בחרמי כהנים, לא ימכר ולא יגאל. מה לא יגאל הנאמר בחרמי כהנים, אינו לא נמכר ולא נגאל. אף לא יגאל הנאמר כאן, אינו לא נמכר ולא נגאל. אבל בבכור נאמר לא יפדה. אינו נפדה להימכר באטליז. אבל הוא נמכר. בן חי בן שחוט. ר' יעקב דרומייה בעא קומי רבי יוסי. כלום כתיב בבכור חי לא תפדה תמים או בעל מום? הרי לא יפדה נאמר בשחוט, ומניין שבכור בעל מום חי נמכר? בכור הוקש למעשר בהמה. מה מעשר בהמה לא חלקה התורה, בין חי בין שחוט, בין תם בין בעל מום שאינו נמכר. אף בכור לא חלקה התורה, בין חי בין שחוט, בין תם בין בעל מום שנמכר. תנן, מעשר בהמה. אין מקדשין בו את האשה [דף ג עמוד א] אבל מקדשין בגידיו, ובעצמיו, ובקרניו, ובטלפיו. מניין? א"ר אלעזר מפני שכתוב בו ברכה. שנאמר, כי יברכך ה' אלקיך, וזאת היא הברכה שמקדש בגידיו. אי הכי, ויקדש בבשרו? א"ר יוסי. כלום למדו מעשר, אלא מחרמי כהנים. מה חרמי כהנים אין מקדשין בהן את האשה. אף כל הקדשים אין מקדשין בהן את האשה. מעתה, לא יקדשו לא בגידיו ולא בעצמיו ולא בקרניו ולא בטלפיו? הוי צורכה לההיא דאמר רבי אלעזר, מפני שכתוב בהן ברכה. רבי יודן בעי. לשיטת האומר שלא אסרה תורה אלא תמים חי, אבל אם שחוט מותר למכור ולקדש בו. אמר לאשה משכי לי מעשר בהמה זה, שתתקדשי לי בו לאחר שחיטה. מאחר שיש בידו לשחוט, מקודשת מכבר? או לאחר שחיטה? ונ"מ אם פשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר לפני ששחט. אמר רבי זעירא בשם רבי אבא בר ממל. הגובב מעשר בהמה של חבירו. אם היה קיים, מחזירו לו בעינו. אכלו, מה שאכל אכל ואינו חייב לשלם. שהתורה אמרה לא ימכר. אמר רבי אלעזר בשם רבי מנא. אפילו בעינו, אין אומר לו שיתן, שאין זה ממונו. מילתא אמרה. גזל פחות משה פרוטה, אפילו הוא בעין, אין אומר לו שיתן לפי שאינו נחשב ממון, ואין בו חובת והשיב את הגזלה אשר גזל. אמר רבי חיננא. הדא דתימא, כשאינו יפה שוה פרוטה מעיקרו. אבל אם היה יפה שוה פרוטה מעיקרו, אומר לו שיתן. תנן, הבכור מוכרים אותו תמים חי. אמר רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי. חי ולא שחוט. תמן תנינן. המקדש בחלקו בקדשי קדשים ובקדשים קלים, אינה מקודשת, דמשולחן גבוה קא זכו, ואינו שלהם לקדש בו. ורבי יהודה אומר מקודשת. אמר רבי יודה בר פזי. רבי יודה יליף כל הקדשים מבכור. מה בכור מקדשין בו את האשה. אף הקדשים מקדשים בו את האשה. רבי מאיר יליף כל הקדשים ממעשר בהמה. מה מעשר בהמה אין מקדשין בהן את האשה, שלומדים מחרמי כהנים. אף כל הקדשים אין מקדשין בהן את האשה. מחלפה שיטתיה דרבי יודה בר פזי? תמן הוא אומר, שבבכור מקדש בו בין חי בין שחוט. שהרי אמר כהן המקדש בחלקו, כלומר, אחר שחיטה. והכא הוא אמר חי ולא שחוט? תמן בשם גרמיה. והכא בשם רבי יהושע בן לוי. ואפילו תימר כאן וכאן בשם גרמיה. מה שנאמר שמקדש בחלקו, אן הכוונה שמקדש אחר שחיטה. אלא במקדש בעודו חי, ובחלק הראוי ליפול לו ולאחר שחיטה. [דף ג עמוד ב] מה טעמא דרבי יהושע בן לוי שאמר חי ולא שחוט? שנאמר ובשרם יהיה לך כחזה התנופה. מה חזה התנופה אין מקדשים בו שהרי ממון גבוה הוא, אף בכור לאחר שחיטה, ממון גבוה הוא אין מקדשים בו. מ"ט דרבי יודן שאומר בן חי בין שחוט? שנאמר [במדבר יח יח] ובשרם יהיה לך כחזה התנופה. שהיה יכול לכתוב ובשרכם יהיה כחזה התנופה. ולמה כתב יהיה לך? אפילו לאחר שחיטה. מה מקיים רבי יהושע בן לוי יהיה לך כחזה התנופה? ריבה לך הויה אחרת. שיהא נאכל לשני ימים ולילה אחד. דאילו חזה ושוק של תודה נאכלים ליום אחד. וזה נאכל לשני ימים ולילה אחד. תנן, אין מחללין מע"ש על אסימון. מתני' דלא כרבי דוסא, דתני. מחללין מעשר שני על אסימון, דברי רבי דוסא. וחכמים אוסרין. מה טעמא דרבי דוסא? דכתיב [דברים יד כה] וצרת הכסף. דבר שהוא נצרך מחבירו. שנפרד משאר החפצים ומשמש אפילו קצת להוצאה כמו אסימון. להוציא מטבע שנפסל שאינו יוצא כלל. מ"ט דרבנן? שנאמר וצרת הכסף. כסף שיש לו צורה, ויוצא על גב צורתו. לאפוקי אסימון שאין עליו צורה. אמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן. לדברי רבי דוסא, מחללין מעשר לא רק על אסימון אלא אפילו על ליטרא של כסף, שאף הוא יוצא קצת. ולמה אמר רבי יוחנן ליטרא של כסף ולא אמר ליטרא כסף? אילו אמר ליטרא כסף. הוינן אמרין כשם שאמר כסף, כך אמר זהב. ואינו כן. שהזהב אינו נסחר כלל. ודינו כמטבע שנפסלה, ובזה גם ר' דוסא יודה שאין מחללין

עליו. אילו אמר כסף. הוינן אמרין, אף שברי קערות ותמחויין, ואינו כן. כי שברי כסף לא נסחרים כלל, לפי שאינו יודע מה שוויים. לכן הוי אמר ליטרא של כסף. תנן, אין מחללין על אסימון. הכל מודין שאין מחללין אותו על הנתונות לאולייר לסימן. הדא דתימר, בדרך שהן יפין רק אצל אולייר. אבל בדרך שהן יפין גם אצל התורמסר חלפן, מחלל. מטבע שנפסל, ואינו נסחר בשוק, והמלכות מקבלתו במיסים. אמר רבי יוסי בשם רבי יונתן, כאסימון שהוא במחלוקת. רבי חייא אמר בשם רבי יונתן, כמטבע של מלכים הראשונים, שאפילו רבי דוסא מודה שלא פודה בהם. [דף ד עמוד א] נימר אם היה יוצא על גב צורתו, מחלל. ואם לאו, אינו מחלל. מטבע של מרד כגון בן כוזיבא. אינו מחלל שהמלכות מקפידה עליו. היו לו מעות של יין נסך? אתא עובדא קומי רבי אימי אמר, אסורות בהנאה ויולך הנייה לים המלח וודאי שלא יחלל עליהן. היה לו מעות של דיסקניס מלך שבטלה מלכותו ועדיין יוצא בפחות משווי, אמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו. מחללין כדרך שהן יפות אצל התורמסר חלפן. היו לו מטבעות דיסקניס שכבר חילל עליהם מעשר שני כשעדין היו חשובות וביקש להוציאן בירושלים, מחללין כדרך שהוא מחלל עליהן עכשיו. היינו כפי שהן יפות אצל התורמסר עכשיו. תני. אין מחללין אותו. לא על המעות שכאן בבבל. ולא על המעות של בבבל כאן. היינו לא על המעות של א"י בבבל בעומד בבבל. שהרי מטבעות של א"י אינן יוצאות בבבל. ולא על המעות שבבבל כאן בא"י, בעומד כאן. שהרי מעות של בבבל אינם יוצאים בא"י. היו לו מעות של בבבל הוא רוצה לחללן על מעות בבבל והוא עומד כאן? [דף ד עמוד ב] נימר אם היתה דרך פתוחה, מחלל. שכיוון ששירות מצויות כאילו הכל אצלו. ואם לאו, אינו מחלל. וטב הוא כן? הרי אם תביא את מטבעות בבבל אליו אינם יוצאים. שהרי הוא בא"י והמטבעות של בבבל. אמר רבי אבין. כל המטבעות היו יוצאות בירושלים. מפני מעות מעשר שני על שם [תהילים מח ג] יפה נוף משוש כל הארץ. יכול אם היו לו מעות בהר המלך ובקצרה מחללין עליהן? ת"ל [דברים יד כה] וצרת הכסף בידך. מהו בידך? ברשותך, וכיוון שאן גישה להר המלך, אן זה ברשותך. ר' יונה בעי. נפל כיסו לבור, ובו מאה ריבוא. והיה יכול להוציא חמישים ריבוא לשכור פועלים ולהעלותן. אותן חמישים ריבוא כמו שהן ברשותו? :

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק א הלכה ב

מתני': הלוקח בכסף מע"ש בהמה לזבחי שלמים, וחיה לבשר תאווה. יצא העור לחולין, אף על פי שהעור מרובה על הבשר. כדי יין סתומות. מקום שדרכן לימכור סתומות, יצא קנקן לחולין. האגוזים והשקדים, יצאו קליפיהן לחולין. התמד עד שלא החמיץ, אינו נלקח בכסף מעשר. ומשהחמיץ, נלקח בכסף מעשר. הלוקח חיה לזבחי שלמים, ובהמה לבשר תאווה, לא יצא העור לחולין. כדי יין פתוחות או סתומות. במקום שדרכן למכור פתוחות, לא יצא קנקן לחולין. סלי תאנים וסלי ענבים עם הכלי. לא יצאו דמי הכלי לחולין:

[דף ה עמוד א] גמ': תני, בן בג בג אומר כתיב [דברים יד כו] ונתתה הכסף בכל אשר תאווה נפשך. אם נאמר בכל, למה נאמר בבקר ובצאן וביין? מלמד שלוקח הוא אדם פרה מפני עורה. וצאן מפני גיזתה. ויין מפני קנקנו. אמר רבי זעירא. הדא דתימר, כשהיה המוכר הדיוט. אבל אם היה המוכר אומן שהיה סוחר עורות או כדר, שודאי דעתו עליהם. נעשה כמוכר זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ואסור. אמר רבי זעירא. מתניתין אמרה כן, דתנן. כדי יין סתומות. מקום שדרכן למכור סתומות, יצא הקנקן לחולין. אבל אם דרכן להמכר פתוחות, לא יצא לחולין. דכיון שדרכן למכור את היין לחוד, ודאי נותן דעתו על הקנקן. אמר רבי מנא. ומינה. כמה דתימר תמן אם היה המוכר אומן, נעשה כמוכר זה בפני עצמו וזה בפני עצמו. ודכוותה, אם היה הלוקח אומן, נעשה כלוקח זה בפני עצמו וזה בפני עצמו. חותל של תמרים. או פטולייא סל של תמרים שעשוי מעלי דקל ומניחים בו את התמרים שיבשילו. יצאו לחולין. קופות של תמרים. אית תניי תני, יצאו. ואית תניי תני, לא יצאו. אמר רב חסדא. מאן דאמר יצאו, בדרוסות שהם זקוקות לקופה. ומאן דאמר לא יצאו, כשאינן דרוסות שאינם זקוקות לקופה: תנן, התמד עד שלא החמיץ, אינו ניקח בכסף מעשר, ופוסל את המקוה בשלושה לוגין כמים. משהחמיץ, ניקח

בכסף מעשר, ואינו פוסל את המקוה בשלושה לוגין כמים אלא בשינוי מראה כשאר מי פירות: **מתניתין** דרבי יודה היא. דתנינן תמן. המתמד ונתן מים במידה. ומצא כדי מידתו, פטור. ורבי יודה מחייב. א"ר אבהו. זימנין אמר לה בשם רבי אלעזר, וזימנין אמר לה בשם רבי יוסי בי רבי חנינא. והוא שהחמיץ. ולרבנן שחולקים עליו, אפילו החמיץ דינו כמים ואם כך הברייתא שאמרה שהתמד משהחמיץ ניקח בכסף מעשר הולכת רק כרבי יהודה. אמר רבי יוסי, **דברי הכל היא. דאפילו חכמים שסוברים שאין התמד נקרא פירות אפילו משהחמיץ. אפילו כן מודים שנקנה בכסף מעשר שני.** שכן אפילו מי מלח ניקחין בכסף מעשר. **תנן, הלוקח חיה לזבחי שלמים, ובהמה לבשר תאווה, לא יצא העור לחולין. אמר רבי אלעזר.** לא קנה מעשר כלל, והדמים נשאר בקדושתם. א"ר יוסי. בקדמייתא הוינן אמרין, הלוקח בהמה לבשר תאווה, על כרחו [דף ה עמוד ב] נתפס לשלמים. **רק שלא יצא העור לחולין, וצריך להביא בדמי העור ולאכלו בתורת מעשר שני.** ולא הוינן אמרין כלום, מן הדא, דאמר רבי אלעזר לא קנה מעשר כלל. רבי יוסי אמר בשם רבי יוחנן. בהמת מעשר שני בעלת מום בירושלים. **לרבי מאיר שאמר ממון גבוה היא, פטורה מן הבכורה. לרבי יהודה שאמר ממון בעלים הוא, חייבת בבכורה. אבל בכל מקרה הפדיון חל והדמים יצאו לחולין.** רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא. **לשיטת רבי יהודה שחייבת בבכורה.** ילדה בכור. אימוריו, מהו שיקרבו לגבי מזבח? ולא חל קדושת מעשר שני על אימוריו? והרי צריך להקריבם. ולא נמצא מבריוחו מן האכילה? א"ל. וכי הלוקח בשר בהמה לשלמים. לא חל מעשר שני על אימוריה? ולא נמצא מבריוחה מן האכילה? אמר ליה. **שאני התם, דבלקחתה של בהמה לשלמים, פקעה ממנה קדושת מעשר. אבל כשקונה בעלת מום והמליטה בכור, לא פקעה ממנה קדושת מעשר.** אמר רבי יוסי. ואנן לא הוינן אמרין כן. **שהקונה בהמה לשלמים יכול להקריב את האימורים בגלל שקדושת מעשר פוקעת.** אלא אמרין שיכול להקריב את האימורים שזה חלק ממצוות מעשר שני מדאורייתא. **שלא התירה התורה ליקח בכסף מעשר, אלא שלמים בלבד. וחלק ממצוות שלמים זה להקריב את האימורים.** מה נפקה מביניהון? **קנה בהמה בעלת מום וילדה שאינו בכור והקדיש אותו לשלמים.** מאן דאמר לא התירה התורה ליקח בכסף מעשר אלא שלמים בלבד, קריבה. **שזה חלק מצוות מעשר שני להקריב שלמים.** מאן דאמר בלקיחתה פקעה ממנה קדושת מעשר, אינה קריבה. **שהרי לא לקח חולין בכסף מעשר שני, אלא הקדיש את הולד שחל עליו קדושת מעשר שני לשם שלמים, ואינו קרב וצריך להמתין שיהיה בו מום.** אמר רבי יוסי. כל אילין מיליין, אנן אמרין. אבל מתניתין מסייעא לר' זעירא שבלקיחתה פקעה ממנו קדושת מעשר. **דתנן, גבי המתנדב קרבן תודה. האומר אביא קרבן תודה היא ולחמה מן המעשר, לא יביא לחמה מחיטי מעשר שני, אלא ממעות מעשר שני.** מה בין חיטין מה בין מעות? אלא בלקיחתה בכסף מעשר, פקעה ממנה קדושת מעשר כשיטת ר"ז. אמר רבי חנינא קומי רבי מנא. **ומה בכך שיביא מן החיטין? הרי אף שישאר עליהם קדושת מעשר שני, בזה שמקדיש אותם ללחמי תודה לא ממעט מאכילתם, שהרי נותן תרומת לחמי התודה לכהן, והשאר לבעלים, והכל נאכל. ומפני מה אינו מביא? אמר ליה. הגע עצמך שנשפך הדם, לא נפסל הלחם?** [דף ו עמוד א] אמר רבי יוחנן. גזרו על נקיבה בעלת מום, **שלא יקחנה בכסף מעשר שני, מפני וולדה. שהרי אם תלד בכור או רגיל ויביאנו שלמים ממעט את האימורים מאכילתו. וגזרו על זכר בעל מום, מפני נקיבה בעלת מום.** ואמרין בשם רבי יוחנן. **אפילו מה שאמרו חכמים שתמימה לא יקח אלא לשלמים, אין זה דין תורה, אלא גזירה. כדתני, בראשונה היו אומרין. לוקחין בהמה לבשר תאווה. והיו מבריוחין אותו מעל גבי המזבח. חזרו לומר, לא יקחו אפילו חיה, אפילו עופות. כהדא דתני, אחד שביעית ואחד מעשר שני, מחללין אותו על נקיבה בעלת מום, ועל שאר בהמה חיה ועוף. בין חייין בין שחוטין דברי רבי מאיר. וחכמים אומרין, אין מחללין אלא על השחוטין בלבד. אמר רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק. **הסיבה שאסרו ליקח בעלי חיים חיים, שלא ירעו אותן עדרים עדרים. וישהה מעשרותיו לאחר זמן הביעור, או שיבא לידי תקלה.** קם רבי ירמיה עם רבי זעירא. א"ל. עד כדון רבי שמואל בר רב יצחק קיים, ואתון תליון ביה מרטוטיבן סברות רחוקות? והא אמרין בשם רבי יוחנן, אפילו תמימה אסורה רק משום גזירה **מפני שהיו מבריוחין אותו מעל גבי המזבח.** ולמה אתם מביאים סברות אחרות רחוקות כמו שמא יגדל מהם עדרים ויעבור זמן הביעור. דילמא לא איתאמרא, אלא על השביעית ששם לא שייך הטעם שלא יבריוחו מעל המזבח. **אשכח תני על השביעית:****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק א הלכה ג

[דף ו עמוד ב] מתני': הלוקח מים ומלח, ופירות המחוברין לקרקע, או פירות שאין יכולין להגיע לירושלים, לא קנה מעשר. הלוקח פירות בכסף מעשר שני שוגג, יחזרו דמים למקומן. מזיד, יעלו ויאכלו במקום. ואם אין מקדש, ירקבו. *שהלוקח בכסף מעשר שני אינו נפדה הלוקח בהמה שוגג, יחזרו דמיה למקומה. מזיד, תעלה ותאכל במקום. ואם אין מקדש, תקבר על ידי עורה. אין לוקחים עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי מעשר שני. ואם לקח, יאכל כנגדן. אין מביאין קיני זבין, וקיני זבות, וקיני יולדות, מדמי מעשר שני. ואם הביא, יאכל כנגדן. זה הכלל. כל שהוא חוץ לאכילה ולשתייה ולסיכה מדמי מעשר שני, יאכל כנגדן:*

גמ': **תני לקח בהמה טמאה בן שוגג בן מזיד יחזרו דמים למקום.** תמן תנינן. אין לוקחים עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית. ואם לקח, יאכל כנגדו. **והכא את אמר הכין שבבהמה טמאה יחזרו דמים למקומם אפילו במזיד?** רבי יונה אמר, איתפלגון רבי חייא בר רב יוסף ושמואל. חד אמר, כאן דרך מכירה וכאן דרך חילול, שבמכירה לא רצו חכמים לקונס את המוכר, ולכן הקונה יאכל כנגדן. אבל חילול שהבעלים הוא המחלל, גזרו שהחילול לא חל כלל ולכן הדמים חוזרים. [דף ז עמוד א] ואחרנא אמר. כאן שהמוכר קיים. וכאן שהלך לו המוכר. שאם המוכר קיים קנסו אותו להחזיר את הכסף. דלא עכברא גבא אלא חורה גבא. אבל אם אין המוכר לפנינו יאכל כנגדן. ולא ידענא מאן אמר דא, ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי בשם שמואל, נקנה המקח. הרי הוא דאמר, כאן דרך מכירה, וכאן דרך חילול. **הלוקח מים ומלח, ופירות המחוברין לקרקע, או פירות שאין יכולין להגיע לירושלים, לא קנה מעשר.** הא דגים וחגבים כמהין ופטירות לוקחים מכסף מע"ש. **מתניתין** דרבי עקיבה היא, **ודלא** כרבי ישמעאל. דרבי ישמעאל דריש [דברים יד כו] ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך, כלל. בבקר, ובצאן, ביין, ובשכר. פרט. ובכל אשר תאוה נפשך. הרי כלל אחר. כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא כעין הפרט. לומר לך. מה הפרט מפורש. דבר שהוא וולד וולדות הארץ דבר שגדל מהקרקע כולל בהמות. אף אין לי, אלא דבר שהוא וולד, וולדות הארץ. רבי עקיבה מפרש. מה הפרט מפורש. דבר שהוא פרי, וולד פירי ואף בקר וצאן שנולדים, ומכשירי פירי כגון תבלינים. אף אין לי אלא דבר שהוא. פרי, וולד פירי, ומכשירי פירי. מה נפק מן ביניהון? דגים וחגבים, כמהין ופטירות. דלרבי עקיבא נקחין בכסף מע"ש. ולרבי ישמעאל אינם ניקחים. וכיוון שהמשנה אמרה שרק מים ומלח אינם ניקחים בכסף מעשר שני, יוצא שהמשנה כר"ע ולא כרבי ישמעאל. **תנן, הלוקח פירות בכסף מעשר שני חוץ לירושלים שוגג, יחזרו דמים למקומן.** א"ר חגי. ממה שנאמר הלוקח בלשון די'עבד **מתניתין** אמרה שאין מחללין מעות על פירות בריחוק מקום, אלא רק בירושלים. אמרה קומי רבי אבינא וקלסיה. אמרה קומי רבי ירמיה, וקנתריה. א"ל, והתנינן. היו לו מעות בירושלים ופירות במדינה, **אומר הרי המעות הללו מחוללין על הפירות ההם. משמע שלכתחילה מחללין מעות מע"ש על פירות שבמדינה? שנייא היא, שהיה אחד מהם, הכסף או הפירות במקום בירושלים ששם ראוי לחלל על המעות.** כד נפיק רבי חגי, אשכח תני. אפילו מעות ופירות בירושלים, מעות ופירות במדינה. אמר. אין הוה שמיע רבי ירמיה הדא מילתא, יאות קנטרי. בעי מיחזור ביה. [דף ז עמוד ב] אמר ליה רבי זעירא. לא תיחזור בך. דאמר רבי אלעזר, **המחלוקת בן רבי מאיר ורבנן** בדין חילול כסף על פירות דתנן מעות מע"ש מחללים אותו מחוץ לירושלים כסף על נחושת ונחושת על הפירות, ובלבד שיחזור ויפדה את הפירות. דברי ר"מ ואת הכסף יעלה לירושלים. וחכמים אומרים, יעלו הפירות ויאכלו בירושלים. כל זה בדמאי, הא בודאי לא. שאפילו לחכמים שמקלים בדמאי ובתנאי שאת הפירות יעלה לירושלים, אסור בודאי לחלל מעות על פירות מחוץ לירושלים. **ולא היא דמן** מה דאמר ר"א שהמשנה שלנו שאומרת שאין מחללין על הפירות בריחוק מקום דרבי מאיר היא. הדא אמרה, שהמחלוקת היא בן בדמאי היא בן בודאי. שאם לא כן היה יכול להעמיד את המשנה כרבנן בודאי. רבי זבידא הוה יתיב מתני לבריה. הרוצה לחלל מעות על הפירות בזמן הזה. בין אילו בין אילו קדשו, כדברי בית שמאי שהסתפקו האם מחללים מעות על פירות או לא והלכו לחומרה. בית הלל אומרים. מעות כמות שהן, ופירות כמות שהן. שאן מחללים מעות על פירות אלא בירושלים. עבר רבי קריספא א"ל. לא תנייתיה כן. אלא, המחלוקת בן ב"ה לב"ש היא האם מחללים פירות על המעות בירושלים בזה"ז. הא מעות על הפירות מחוץ לירושלים, דברי הכל לא קדשו. והתנינן, **הלוקח פירות בכסף מעשר שני, אם אין מקדש ירקבו. משמע שגם בזמן הזה מחללים פירות על מעות?** תיפתר שהקדיש את הפירות בשעת מקדש, וחרב המקדש. תני בן ביבי כתיב [דברים יד כה] וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל

שאתו כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם כי יברכך ה' אלהיך: ונתתה בכסף וצרת הכסף בדרך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו. בריחוק מקום אתה פודהו פירות על כסף. בקירוב מקום בירושלים, אין אתה פודהו. ונתת הכסף. בקירוב מקום בירושלים אתה מחללו את הכסף על פירות. ואי אתה מחללו בריחוק מקום. תנן, אין לוקחים עבדים וקרקות ובהמה טמאה מדמי מעשר שני. ואם לקח, יאכל כנגדן. אמר רבי יוסי בשם שמואל, נקנה המקח והדמים לא נתחללו והמעות שביד המוכר קדושים לכן יאכל כנגדם. אמר רבי יוסי בן חנינא, כפודה כמו שהכסף לא התחלל כך המקח לא קיים. ואם תאמר אם כך למה יאכל כנגדן? מדובר שהמוכר הלך. רבי הילא אמר. מן מה דתנינן אין מביאין קיני זבין, וקיני זבות, וקיני יולדות, מדמי מעשר שני. ואם הביא יאכל כנגדן, הדא אמרה קדשו והכסף שביד המוכר נעשה חולין. שאם לא כן, אך מתכפר בהן? [דף ח עמוד א]. אמר רבי יוסי. כיוון שמשך נקנה המקח ומתכפר בהם. מכאן ואילך, התשלום זה מקח אחר הוא וכששילם בכסף מעשר כאילו לא שילם וצריך לאכול כנגדם כדי שיצאו לחולין. אמר רבי יודן. בזמן שמחלל את העופות על הדמים צריך לחזור ולהקדיש את הקינין. שהרי קינין מתקדשות או בזמן קניין או בזמן עשית כהן. וכאן לא התקדשו בקניה שהוא סבור לומר, שקידשו בזמן נתינת הכסף ולא קידשו:

הדרן עלך פרק מעשר שני

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ב הלכה א

מתני': מעשר שני ניתן לאכילה ולשתייה ולסיכה. לאכול כל דבר שדרכו לאכול. ולסוך כל דבר שדרכו לסוך. לא יסוך יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן. אין מפטמין שמן של מעשר שני. ואין לוקחין בדמי מעשר שני שמן מפוטם, אבל מפטם הוא את היין. נתן בתוכו דבש ותבלין והשביחו, השבח לפי חשבון. דגים שנתבשלו עם הקפלוטות של מעשר שני והשביחו, השבח לפי חשבון. עיסה של מעשר שני שאפייה פת והשביחה, השבח לשני. זה הכלל. כל ששבחו ניכר, השבח לפי חשבון. וכל שאין שבחו ניכר, השבח לשני:

[דף ח עמוד ב] גמ' : תנן, מעשר שני ניתן לאכילה ולשתייה ולסיכה. ניתן לאכילה שכתוב בו אכילה. ושתייה, שהשתייה בכלל אכילה. מניין שהשתייה בכלל אכילה? רבי יונה שמע לה מן הדא דכתיב [ויקרא יז יב] על כן אמרתי לבני ישראל, כל נפש מכם לא יאכל דם. מה אנו קיימין שהרי הדם הוא משקה? אם בדם שקרש. והתני דם שקרש אינו לא אוכל ולא משקה. אלא כי אנו קיימין, כמות שהוא. והתורה קראה אותו אכילה. והא תני המחיה את החלב וגמאו. הקפה את הדם ואכלו. הרי זה חייב. משמע שדם שקרש חייב עליו משום אוכל. מה עבד לבריתא שהביא רבי יונה שאמרה שדם קרוש אינו אוכל ואינו משקה? כוונת הבריתא שאינו לא אוכל לטמא טומאת אוכלין. ולא משקה לטמא טומאת משקין. חזר רבי יונה ושמעה מן הכא דכתיב [דברים יד כו] ונתת הכסף בכל אשר תאוו נפשך בבקר ובצאן ביין ובשכר ואכלתה וכ"ו. והרי שכר זה משקה ונאמר בו אכילה. מה אנו קיימין? אם בנותן טעם יין בתבשיל. והלא הטעם לפגם הוא ואסור לתת יין של מע"ש לתוך התבשיל. אלא מכאן שהתורה משתמשת בלשון אכילה גם לגבי בשתיה. רבנן דקיסרין אמרין תיפתר באילין אורזנייה וגמזזינייה מיני תבשילים שהיין משביחם ומותר לתת ין מעשר שני לתוכם ונקרא אכילה, דכל הטפל לאכילה כאכילה. רבי יוסי שמע לה מן הכא דתנן, שבועה שלא אוכל. ואכל ושתה, אינו חייב אלא אחת. מכאן ששתיה בכלל אכילה. אמר לון רבי יוסי. אמרין דבתרא ויהיה קשה לסברה הזו, דתני, שבועה שלא אוכל ושתה. ואכל ושתה, חייב שתיים. ואם שתיה בכלל אכילה למה חייב שתיים? אן מכאן קושיה שכשאומר שבועה שלא אוכל ושתה, הרי נשבע שני שבועות. אחת שלא יאכל ואחד שלא ישתה. אילו מי שהיו לפניו שני ככרים. ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה, וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה, שמא אינו חייב שתיים? גם כאן כשאמר שבועה שלא אוכל ושתה, חייב שתיים. שעבר על שתי שבועות. רבי חנניה בשם רבי פינחס שמע לה מן הכא דתנן. שבועה שלא אוכל. ואכל אוכלין שאינן ראויים לאכילה, ושתה משקין שאינן ראויין לשתייה, פטור. הא אם שתה

משקין הראויין לשתייה, חייב. לא בשבועה שלא אוכל הוא עומד? ולמה חייב? מכאן ששתייה בכלל אכילה. ניחא במתניתין דנן דגרסינן שבועה שלא אוכל. ברם כרבנין דאינון גורסים שבועה שלא אוכל ושלא אשתה. אן מכאן ראייה. רבי חנינא שמע לה מן הדא דתנן. אכל ושתה ביום כיפור בהעלם אחד, אינו חייב אלא אחת. רבי אבא מרי שמע לה מן הכא דכתיב [שם כו יד] לא אכלתי באוני ממנו. וכי יעלה על הדעת לאמר לא אכלתי אלא שתייתי? פשיטא שלא. אז מדוע לא צוותה תורה שיאמר לא אכלתי ולא שתייתי באוני ממנו? אלא ודאי שתייה בכלל אכילה. עד כדון בשאמר שבועה שלא אוכל, ושתה. ברם שבועה שלא אשתה ואכל פטור. דשתייה בכלל אכילה ואין אכילה בכלל שתייה. [דף ט עמוד א] אית דבעי משמע מן הדא דכתיב [דברים יב יז] לא תוכל לאכול בשערך מעשר דגן ותירושך ויצהרך. תירושך זה היין. ויצהרך זו סיכה, והתורה קראה אותה אכילה. ואינו מחוור שאיסור סיכה מהתורה אלא קרא אסמכתא בלבד. דאין תימר מחוור הוא, ילקה עליו אם סך חוץ לחומה. ואמר רבי יוסי בן חנינא. אין לוקין חוץ לחומה. אלא על אכילה ושתייה. מניין שאינו מחוור? כהדא דתני. בשבת. בין סיכה שהיא של תענוג, בין סיכה שאינה של תענוג מותר. ביום הכיפורים. בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור. בסיכה שהיא של תענוג אסור. ושאינה של תענוג מותר. והתני שוות סיכה לשתייה לאיסור שזר אסור לסוך שמן תרומה. ולתשלומין שזר שסך חייב חומש. אבל לא לעונש שזר שסך במזיד אינו לוקה. ביום הכיפורים לאיסור, אבל לא לעונש שלא לוקים על הסיכה. רואים שסיכה אינה כשתייה מהתורה. והתני גבי תרומה, לא יחללו. להביא הסך ואת השותה שאם היה זר לוקה? אמר רבי יוחנן. לית כאן סך. אמר רבי אבא מרי. ואין לית כאן סך, אף שותה לית כאן. שהרי איסור אכילה כבר נאמר, ושתייה בכלל אכילה. דאי לא כן, אלא שאיסור שתייה נלמד מכאן, אך אמרנו אכל ושתה ביום כיפור בהעלם אחד, אינו חייב אלא אחת? וכי דבר שהוא בא משני לאוין מצטרף? מניין שהוא מחוור בעשה? אמר רבי אלעזר בשם רבי סימיי דכתיב [שם כו יד] לא נתתי ממנו למת. מה אנו קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין בכסף מע"ש. הרי זה דבר שהוא אסור לחי, שהרי לא הותר אלא אכילה שתייה וסיכה. לחי הוא אסור, כל שכן למת. אלא איזו דבר שהוא מותר לחי, והוא אסור למת? הוי אומר, זו סיכה: תנו, לאכול כל דבר שדרכו לאכול. ולסוך כל דבר שדרכו לסוך. כיצד לאכול דבר שדרכו לאכול? אין מחייבין אותו לאכול. לא פת שעופשה, ולא קנובת ירק, ולא תבשיל שעובר צורתו. וכן הוא. אם ביקש לאכול תרדין חיין, או לכוס חיטין חיין, אין שומעין לו. כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות? אין מחייבין אותו לשתות שמן שנפגם [דף ט עמוד ב] לא על ידי אניגרון, ולא על ידי אכס'גרון למתק את הטעם המקולקל. ולא חייבו אותו לשתות יין בשמרין. החושש בשיניו לא יהא מגמע חומץ ופולט, אבל מגמע הוא בהן ובולע. ומטבל כל צורכו ואינו נמנע. החושש בגרונו. לא יערענו בשמן, אבל נותן הוא שמן הרבה לתוך אניגרון וגומע. לא יסוך יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן. החושש את ראשו או שעלו בו חטטין, סך שמן. ולא יסוך יין וחומץ. יין של מעשר שני שפיטמו, אסור לסוך בו. שמן של מעשר שני שפיטמו, מותר לסוך בו. מה בין יין לשמן? זה דרכו לכן. וזה אין דרכו לכן. רבי יודן בעי. שמן של מעשר שני שנסרח ואינו ראוי לאכילה אבל ראוי לסיכה. האם פקעה ממנו הקדושה או לא? אמר ר' מנא, מכיון שנסרח פקעה ממנו קדושתו שהרי עיקרו לאכילת אדם. מה צריכה לי? שביעית שהרי קדושת שביעית חלה אף על דברים שאינם לאכילת אדם. האם אף על פי שנסרח בקדושתו הוא? אמר שמעון בר אבא בשם רבי חנינא. זה שהוא לוחש. נותן שמן על גבי ראשו ולוחש בשבת. ובלבד שלא יתן הלחישה לא כשהשמן ביד ולא בכלי שלא יראה שעושה לרפואה. רבי יעקב בר אידי ורבי יוחנן אמרו בשם רבי ינאי נותן בין ביד בין בכלי שלחישה אינה כרפואה. מה ביניהון? מאיסה. מאן דאמר נותן בין ביד בין בכלי, כשהשמן על ראשו הלחש לא יעבוד שאן הלחש עובד על שמן מאוס. מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו ולוחש, סובר שאינו מאוס ולכן יעשה כן שיהיה בשיניו. אמר רבי יונה מעשר שני ביניהון מאן דאמר נותן בין ביד בין בכלי, מעשר שני אסור, שהרי שבמעשר שני כל רפואה אסורה. מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו ולוחש, מעשר שני מותר. שסיכה מותרת במע"ש. ואחר שסך קדם שלוחש כבר בטלה בגופו. אמר רבי יוסי וכי כל שהוא מותר בשבת, מותר במעשר שני. וכל שאסור בשבת, אסור במעשר שני? והתני, מדיחה היא אשה בנה ביין מפני הזיעה. בתרומה אסור. היא תרומה היא מעשר שני. וא"כ גם לעניין לחש, אף על פי שבשבת רפואה כזו מותר, אולי בשמן של מע"ש אסור. מהו כדון? מה שהתירו ללחש בשבת על השמן זה ובלבד שלא יעשה בשבת כדרך שהוא עושה בחול. אבל במע"ש אסור ללחש, שלא התירו אלא לסוך. תנו, דגים שנתבשלו בקפלוטות של מעשר שני והשביחו, השבח לפי חשבון. א"ר הושעיא, מתניתין דלא כרבי יודה.

דתנינן. בצל של תרומה שנתנו בתוך עדשים חולין, אם שלם, מותר ואם חתכו, בנותן טעם. ושאר כל התבשיל, בין שלם בין מחותך, בנותן טעם. רבי יהודה מתיר בצחנה, שאינה אלא ליטול את הזוהמא. משמע שלרבי יהודה, אן שבח של בצל וקפלוטות בדגים. רבנן דקיסרין בעיין. והדא דאמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן, כל האיסורין משערין אותן כאילו בצל כאילו קפלוט דלא כרבי יהודה? שהרי לרבי יהודה בצל וקפלוט אינם נותנים טעם אסור בדגים. מודה רבי יהודה בבצל של הקדש, ומודה רבי יהודה בבצל של ע"ז, שאפילו בדגים בצל וקפלוטות נותנים טעם אסור לפי שהם איסורי הנאה. ומה שאמר רבי יוחנן משערים כמו בצל וקפלוט הכוונה לבצל וקפלוט של איסורי הנאה [דף י' עמוד א] תנן, כל ששבחו ניכר, השבח לפי חשבון. וכל שאין שבחו ניכר, השבח לשני. אמר ר' יוחנן כל שיש בו הותר מידה על ידי התוספת חולין, השבח לפי חשבון. וכל שאין בו הותר מידה, השבח למעשר שני. רבי שמעון בן לקיש אמר כל שטעם שבחו של החולין במע"ש ניכר, השבח לפי חשבון. וכל שאין טעם שבחו ניכר, השבח למעשר שני. מתניתא פליגא על ר' יוחנן דתנן. עיסה של מע"ש שאפ"י פת והשביחה, השבח לשני. והרי הפת תפחה בתנור ולמה לא יחלקו בשבח? פתר לה בשאין טעם שבחו ניכר, שהעיסה לא תפחה. מתניתא פליגא על ר' יוחנן דתנן, דגים שנתבשלו עם הקפלוטות של מע"ש והשביחו, השבח לפי חשבון. והרי כאן לא נוסף מידה ואעפ"כ השבח לפי חשבון? אמר ר' יוסי בשם ר' הושעיה, תפטר שבישל שניהן כאחת והבצל נמחה בתבשיל והנפח גדל. אמר ר' יונה, רב הושעיה בעי. הגע עצמך שבישל זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ועירבן. כלום יש בדגים אלא טעם קפלוטות. ובקפלוטות אלא טעם דגים. לפי רבי יוחנן השבח רק לשני [דף י' עמוד ב] מתניתין פליגא על רבי יוחנן דתנן, האשה ששאלה מחברתה ביו"ט תבלין ומים ומלח לעיסתה, הרי אלו כרגלי שתיהן ואי אפשר להוליך את העיסה אלא למקום ששניהן יכולות ללכת. והרי תבלין אינו מוסיף מידה, ולמה יהיה כרגלי שניהם? אמר רבי אבא. בתחומין עשו לפי מידת הדין, שהרי מבחינה ממונית כיוון שהתבלין שלה, ודאי שיש לה חלק בעיסה. תדע לך שהוא כן. דתמן אמרין בשם רב חסדא, ולא ידעינן אם מן שמועה אם מן מתניתא. אפילו אם שאלה מחברתה עצים הרי זה כרגלי שניהם. אף דסברינן מימר עצים אין בהן ממש: מתניתין פליגא על רבי שמעון בן לקיש דתנן, תבשיל של מעשר שני שתיבלו בתבלין של חולין, השבח לשני. תבשיל של חולין שתיבלו בתבלין של מעשר שני לא יצא מעשר שני ידי פדיון. שאי אפשר לפדות טעם וחייב להעלות הכל לירושלים. על דעתיה דרבי יוחנן השבח לשני שהרי אן שם הותר מידה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש, כדי שיתחלק לפי חשבון צריך שיהא טעם שבחו ניכר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ב הלכה ב

מתני': רבי שמעון אומר. אין סכין שמן של מעשר שני בירושלים. וחכמים מתירין. אמרו לו לרבי שמעון. אם הקל בתרומה חמורה שמותר לסוך, לא נקל במעשר שני הקל? אמר להן. מה אם היקל בתרומה חמורה, מקום שהקל בכרשינין ובתלתן. ניקל במעשר שני הקל, מקום שלא הקל בכרשינין ובתלתן? במה הקלו בכרשינין ותלתן? תלתן של מעשר שני תיאכל צמחונין שאף שגידולי תרומה ואסור לגרום הפסד לתרומה כאן הקלו. ושל תרומה, בית שמאי אומרים, כל מעשיה בטהרה חוץ מחפ"פתה לשם הכר שלא יבאו זרים לאכול. ובית הלל אומרים, כל מעשיה בטומאה חוץ משרייתה. כרשיני מעשר שני. יאכלו צמחוניים, ונכנסין לירושלים ויוצאין. נטמאו, רבי טרפון אומר יתפרדו לעיסות ובכל עיסה יהיה פחות מכביצה אבל לא יפדם כיוון שהם מאכל בהמה ואן פודים קדשים להאכילם לכלבים. וחכמים אומרים, יפדו. ושל תרומה. ב"ש אומרין, שורין ושפין בטהרה לשם הכר, ומאכילין בטומאה. ובית הלל אומרים. שורין בטהרה, ושפין ומאכילין בטומאה. שמאי אומר, יאכלו צריד. רבי עקיבה אומר, כל מעשיהן בטומאה:

גמ': תנן, רבי שמעון אומר. אין סכין שמן של מעשר שני בירושלים. וחכמים מתירין. אמרו לו לרבי שמעון. אם הקל בתרומה חמורה, לא נקל במעשר שני הקל? אפה ראינו שהקילו בסיכת תרומה? כהדא דתני. סך הוא כהן שמן של תרומה. ומביא בן בתו של ישראל, ומעגלו על גבי מיעין ואינו חושש. תנן, אמר להן. מה אם היקל בתרומה חמורה, מקום שהקל בכרשינין ובתלתן. ניקל

במעשר שני הקל, מקום שלא הקל בכרשינין ובתלתן? אמר רבי יוחנן. כאן השיבו דברי סופרים לדברי תורה. שהרי תרומת כרשינין אינה אלא מדברי סופרים [דף יא עמוד א] תנן, תלתן של מעשר שני תיאכל צמחונין. כיני מתניתא. מותרת להיאכל אפילו צמחונין, וכ"ש אחר שתהיה בשלה וראויה למאכל. תנן, ושל תרומה, בית שמאי אומרים, כל מעשיה בטהרה חוץ מחפיפתה. ובית הלל אומרים, כל מעשיה בטומאה חוץ משרייתה. מה ביניהון? שהרי שניהם מודים ששרייתה בטהרה ושחפיפתה בטומאה? אמר רבי יונה שולה ממקום השריה ביניהון. בית שמאי אומרים שולה בידיים טהורות. ובית הלל אומרים, שולה בידיים טמאות. תני, זו לדברי רבי מאיר. אבל לדברי רבי יהודה. בית שמאי אומרים, כל מעשיה בטהרה חוץ מחפיפתה. ובית הלל אומרים, כל מעשיה בטומאה חוץ משליתה. מה ביניהון? אמר רבי מתניא. מגיגה ביניהון שאחר ששולה צריך לשפשף ולהסיר קליפתה. בית שמאי אומרים, מוגג בידיים טהורות. ובית הלל אומרים, מוגג בידיים טמאות: תנן, כרשיני מעשר שני. יאכלו צמחונים, ונכנסין לירושלים ויוצאין. מה שהתירו לצאת זה רק כדי לעשות עיסה ולחזור, כדי לעשות עיסה ולחזור. דפעמים שמוצא ריחיים בזול מחוץ לירושלים. מתניתא דרבן שמעון בן גמליאל. דרשב"ג אמר, אף הפירות נכנסין ויוצאין לעשות עיסה ולחזור. אבל לדברי חכמים, כבר קלטוהו מחיצות ואינן יוצאים. [דף יא עמוד ב] דברי הכל היא הכא קל הוא שהקילו בכרשינין שאינם אלא מדרבנן. תנן, נטמאו, רבי טרפון אומר יתפרדו וינתנו פחות מכביצה לעיסות אחרות. וחכמים אומרים, יפדו. מה שאמר רבי טרפון שינתנו לעיסות אחרות ובלבד שיתנם בעיסה של כרשינין, ובלבד עיסה של מעשר שני. אבל לא בעיסות ממין אחר ולא בעיסות של חולין, כי אם יערבנה במין אחר או בחולין, מבטל שם מע"ש ממנה לפי שיתבטלו ברוב. ולמה שלא יפדה אותם? אמר ר' גוריון בשם ר' יוסי בן חנינא. לדברי ר' טרפון, אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. אמר ר' יונה נראו דברים הראוי לאוכל אדם אין פודין אותו לאכול בהמה, ושאינו ראוי לאכל אדם פודין אותו לאכל בהמה. והרי כרשינין זה מאכל בהמה. ולמה שלא יפדה? רבי יצחק בר אלישב בעי. אם כך למה רק בירושלים. אפילו בגבולין לא יפדו הכרשינים שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים? אמר רבי יונה והן נוטי ניטומי? ולמה לא יפדו? וכי מדובר במעדינים? הרי אף קדם פדין עמדו למאכל בהמה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ב הלכה ג

מתני': מעות חולין ומעות מע"ש שנתפזרו. מה שליקט, ליקט למעשר שני, עד שישלים. והשאר חולין כדי שהמעשר לא יפסיד אם לא ימצא הכל. אם בלל וחפן, לפי חשבון. זה הכלל. המתלקטים למעשר שני והנבללין לפי חשבון. סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו. מביא בסלע מעות ואומר. סלע של מע"ש בכל מקום שהיא מחוללת על המעות האלו. ובורר את היפה שבהן ומחללן עליה. מפני שאמרו מחללין כסף על נחושת מדוחק אבל כסף על כסף אפילו מדוחק לא התירו. לא שיקיים כן, אלא חוזר ומחללן על הכסף. בית שמאי אומרים. לא יעשה אדם את סלעיו דינרי זהב, ובית הלל מתירין. אמר ר' עקיבה. אני עשיתי לרבן גמליאל ור' יהושע את כספם דינרי זהב:

גמ': תני, מעות חולין ומעות מע"ש שנתפזרו. מה שליקט, ליקט למעשר שני, עד שישלים. והשאר חולין. אמר רבי זעירה. כדי לשכר שני. שאם יאבדו השאר, יהיו אלו שבידו תפוסין על השני. אמר רבי זעירא. וצריך להתנות ולומר, אם אלו שלמטן שני, יהיו אלו שבידי תפוסין עליהן. אמר רבי יונה, והוא שליקט [דף יב עמוד א] מיכן ומיכן. אבל אם ליקט על אומן, כבולל וחופן הוא שהרי לא מסתבר שכל המעשר שני התאסף למקום אחד. תנן, אם בלל וחפן, לפי חשבון. אמר רבי יוסי בשם רבי פדייה, ורבי יונה אמר בשם רבי חזקיה. אין בלילה אלא ביין ושמן בלבד. רבי יוחנן אמר, עד כזיתים הנבללים. מתניתא פליגא על רבי יוחנן דתנן, אם בלל וחפן, לפי חשבון. פתר לה, במעות קטנות עד כזיתים. תנן, המתלקטים למעשר שני, והנבללין לפי חשבון. אמר רבי יוסי בי ר' בון בשם רבי חונא. סלקת מתניתא, הנבללין והנחפנין לפי חשבון, שלא די שהיו מעורבין בכיסו אלא שחפן ובללן בידו. תנן, סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו. מביא בסלע מעות ואומר. סלע של מע"ש בכל מקום

שהיא מחוללת על המעות האלו. תני בן עזאי אומר, לא די שיחלל על מעות נחושת בשווי סלע אחד, אלא צריך לחלל על מעות נחושת בשווי שני סלעים. ר' זעירא אמר. מה זה שראיתי עצמי בחלמה כד אנא מאכיל לעולא בר ישמעאל קופדא שמינה?, למחר אתא עולא שאל ליה. למה שתים? א"ל מתוך שאת אומר לו כן, אף הוא דוחק את עצמו ופודה אותה חזרה על הכסף שלא יפסיד. והבין שזו הייתה כוונת החלום, שיענה תשובה יפה לעולה. **תנן התם. כמה תהא הסלע חסירה וכו'. ונותנה למעשר שני ואינו חושש. אמר חזקיה. כשהוא מחללה בירושלים על הפירות, עושה אותה כרעה, כפי שוויה. וכשהוא מחלל עליה פירות בגבולין, עושה אותה כיפה. והתנינן, בורר את היפה שבהן ומחללן עליה. ויבור את הרעה ויעשה אותה כיפה? אמר רבי יונה. שאני אומר, אולי היא היתה מעשר שני. [דף יב עמוד ב] ומה בכך, מכל מקום, לא יצאת לחולין? אמר רבי יונה. לא התכוין לעשותה חולין ברורין. תדע לך שהוא כן דתנינן. לא שיקיים כן, אלא חוזר ומחללו על הכסף. תנן, הדמאי מחללים אותו כסף על כסף נחשת על נחשת כסף על נחושת ונחושת על הפירות, ובלבד שיחזור ויפדה את הפירות, דברי רבי מאיר. וחכ"א, יעלה הפירות ויאכלו בירושלים. רבי חגי אמר קומי רבי זעירא, מנחם אמר בשם רבי יוחנן. כל שאמרו בדמאי מחללין. בודאי, מחללין אותו מדוחק. והתנינן, מפני שאמרו מחללין כסף על נחושת מדוחק. לא שיקיים כן, אלא חוזר ומחלל על הכסף. הא כסף על כסף אפילו מדוחק לא?. אלא אמר רבי אבא בר כהן קומי רבי יונה, ורבי אחא אמר בשם רבי יוחנן. כל שאמרו בדמאי מחללין. בודאי אם עבר וחיללן, מחוללין. וכן אמרו רבי יודן בן פזי ורבי שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן. כל שאמרו שבדמאי מחללין. בודאי, אם עבר וחיללן מחוללין. תני ר' אלעזר בי ר"ש אומר. כשם שמחללין כסף על נחושת שהוא יפה על הרע, כך מחללין זהב על הכסף. א"ל, רבי, אינו דומה. דמפני מה מחללין כסף על נחושת, שכן מחללין כסף על זהב. שאפילו גבי זהב שאינו מטבע חריף כל כך, הכסף נחשב פירות. וכ"ש גבי נחושת שהוא מטבע חריף שהכסף יחשב פירות לגביו ומחללים. אבל אך יחללו זהב על כסף, שהרי אפילו על נחושת אין מחללין זהב. שגבי זהב הנחושת נחשב פירות. אע"פ שהנחושת יותר חריפה מהכסף? אמר לו רבי אלעזר בי ר' שמעון. אן זה נכון שאן מחללים זהב על נחושת. שכן מעשר שני של זהב, מחללין אותו על מעות שבירושלים. וכיוון שמחללים זהב על נחושת, אן ראייה שלא יחללו זהב על כסף. מדברי שניהם, מחללין כסף על זהב, ואין מחללין זהב על נחושת. תנן, בית שמאי אומרים. לא יעשה אדם את סלעיו דינרי זהב שלא יתעכב מלעלות עד שיתמלא לו דינר זהב של מעשר שני, ובית הלל מתירין. אמר רבי יוחנן. לא אמרו בית שמאי, אלא בסוף שאחר שפדה פירותיו על כסף, לא יחללם על זהב. אבל בתחילה, אוף בית שמאי מודיי שיכול לפדות פירותיו על זהב. מה טעמא דבית שמאי? כסף ראשון ולא כסף שני. דכתיב ונתתה בכסף. שמחלל את הפירות על כסף פעם אחת, ולא יחלל את הכסף על כסף פעם שניה. והתנינן, הפורט סלע ממעות מעשר שני. וסברין מימר, כיני מתניתא. המצרף סלע ממעות מעשר שני. משמע שמותר לחלל מעות נחושת על מעות כסף. מאי כדון? טעמא דבית שמאי כסף עד כדי כסף. יכול לחלל כמה פעמים עד שיגיע למטבע כסף. אבל אחר שהגיע לכסף אסור לחלל על מטבע אחר: רבי שמעון בן לקיש אמר. בין בתחלה בין בסוף בית שמאי פליגין וסברי שלא פודים על זהב לא פירות ולא כסף. מ"ט דב"ש? דכתיב ונתתה בכסף. כסף ולא זהב. אי הכי אימא כסף ולא נחושת? והתנינן הפורט סלע ממעות מעשר שני וסברין מימר כיני מתני' המצרף סלע ממעות מעשר שני. מאי כדון? טעמא דבית שמאי היא כסף היא נחושת ששניהם מטבע ביחס לזהב שאינו מטבע אלא פירות. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני**

פרק ב הלכה ד

[דף יג עמוד ב] מתני': הפורט סלע ממעות מעשר שני. בית שמאי אומרים, בכל הסלע מעות. ובית הלל אומרים. בשקל כסף, ובשקל מעות. רבי מאיר אומר, אין מחללין כסף ופירות על כסף. וחכמים מתירין. הפורט סלע של מעשר שני בירושלים. בית שמאי אומרים, בכל הסלע מעות. ובית הלל אומרים, בשקל כסף ובשקל מעות. הדנים לפני חכמים אומרים. בשלשה דינרי כסף, ובדינר מעות. רבי עקיבה אומר. בשלשה דינרי כסף, וברביעית רק רבע ממנו יקח מעות. רבי טרפון אומר, ברביעית רק ארבע אספרי כסף. שמאי אומר, יניחנה בחנות ויאכל כנגדה. מי שהיו מקצת בניו טמאין ומקצת בניו טהורים,

מניח את הסלע ואומר. מה שהטהורין שותין, סלע זו מחוללת עליו. נמצאו טמאין וטהורין שותין מכד אחד:

גמ': תנן, רבי מאיר אומר, אין מחללין כסף ופירות על כסף. וחכמים מתירין. רבי שמעון בן לקיש אמר. מה פליגין רבי מאיר ורבנן? בפירות שאין בהן כדי כסף. ואם לא יצרפם עם הכסף יצטרך לפדותם על מעות נחושת, בזה אומרים חכמים שעדיף לצרפם ולא לחללים על של נחושת, כי דרך מטבעות נחושת להתעפש. אבל בפירות שיש בהן כדי כסף, אף רבנן מודיי כיצד? היה לו חצי דינר כסף וחצי דינר פירות, מותר. דינר כסף ודינר פירות, אסור. שהרי יכול לפדות את הפירות על כסף. כל שכן שני דינרי כסף ושני דינרי פירות שאסור לפדותם על סלע: תנן, הדנים לפני חכמים אומרים. בשלשה דינרי כסף, ובדינר מעות. אלו הן הדנין, בן עזאי ובן זומא. אלו הן התלמידים, חנינא בן חכיניי ורבי אלעזר בן מתיא. עדה קדושה, אלו רבי יוסי בן המשולם ורבי שמעון בן מנסיא: תנן, שמאי אומר, יניחנה בחנות ויאכל כנגדה. מאי טעמא דשמאי? שאם ישארו פרוטות בידו, שמא ישכח ויעשה אותן חולין: תנן, מי שהיו מקצת בניו טמאין ומקצת בניו טהורים, מניח את הסלע ואומר. מה שהטהורין שותין, סלע זו מחוללת עליו. נמצאו טמאין וטהורין שותין מכד אחד. מה אנו קיימין? אם באומר מכבר מתחלה תהא סלע זו מחוללת כנגד חלק הטהורים שבכד, משקה מעורב הוא. וכשהטמאים ישתו, אולי ישתו מעשר שני [דף יד עמוד א] ואם באומר לכשישתה אחר שישתו הטהורים יהיה מחולל, למפרע חולין שתו. אלא כי אנו קיימין באומר מכבר לכשישתה. וכשישתו, התברר למפרע שזה היה חלק המעשר וכל זה כשהיו טמאין טמא מת והיין ממנו מערין לכוסם בכלי חרס. שאין כלי חרס מיטמא מאחוריו. אבל בטמאין טומאת זיבה, שהזב מטמא בהיסט לא בדא. כשאין אחר מערה. אבל אם יש אחר מערה, אפילו טמאין טומאת זיבה:

הדרן עלך פרק מעשר שני ניתן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ג הלכה א

מתני': לא יאמר אדם לחבירו, העל את הפירות האלו לירושלים לחלק. אלא אומר לו, העלם שנאכלם ושנשתם בירושלים. אבל נותנין זה לזה מתנת חנם:

גמ': לא יאמר אדם לחבירו כו'. מה בין האומר שנאכלם ונשתם לאומר לחלק? אמר רבי זעירא בשם רבי יונתן, מהלכות של עימעום היא: תמן תנינן. האומר לפועל הא לך איסור זה, ולקט לי ירק היום, שכרו מותר. לקט לי בו ירק היום, שכרו אסור. לקח מן הנחתום ככר בפונדיון ואמר לו, לכשילקוט ירקות השדה אביא לך, מותר. לקח ממנו סתם, לא ישלם לו דמי שביעית, שאין פורעין חוב מדמי שביעית. מה בין האומר לקט לי, מה בין האומר לקט לי בו? אמר רבי אבין בשם רבי יוסי בן חנינא, מהלכות של עימעום היא. תמן תנינן. שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן בשבת, ובלבד שלא יאמר לו הלויני. מה בין האומר הלויני, מה בין האומר השאילני? אמר רבי זעירא בשם רבי יונתן, מהלכות של עימעום היא. פיתן. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יונתן, מהילכות של עימעום. אמר רבי יוסי. קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא. מהו מהלכות של עימעום? אני אומר במקום שאין פת ישראל מצויה, בדין היה שתהא פת עכו"ם מותרת, ועימעמו עליה ואסורה. אמר רבי מנא. ויש עימעום לאיסור? הרי עימעום פרושו פיקפוק וזה שירק בהתר. היינו שפקפקו באיסור והתירו. ועוד הרי פת לא כתבשילי עכו"ם היא? כך אנו אומרים, במקום שאין תבשילי ישראל מצויין שם, בדין הוא שיהא תבשילי עכו"ם מותרים ועימעמו עליה ואסורם? אלא כן היה במקום שאין פת ישראל מצויין בדין שתהא פת עכו"ם אסורה. אלא שעמעמו עליה והתירוהו מפני חיי נפש: רבני דקיסרין אמרי בשם רבי יעקב בר אחא. הלכה כדברי מי שהוא מתיר, ובלבד מן הפלטור. ולא עבדינן כן אלא נהגו להחמיר. תני, לא יאמר אדם לחבירו בירושלים. העל חבית זו של יין ממקום למקום לחלק. אמר רבי אלעזר [דף יד עמוד ב] דרבי יודה ודרבי נחמיה היא. דתנן, לקח מן הנחתום ככר בפונדיון ואמר לנחתום לכשילקוט ירקות השדה אביא לך, מותר. ור' יהודה ור' נחמיה אסורים שנראה כפורע חוב מדמי שביעית. אבל לדעת חכמים נותנים במתנת חינם ואין זה כפורע חוב. ואף אם אומר לחברו העל חבית זו של יין ממקום למקום

לחלק מותר. אבל מה שנאמר במשנה שלא יאמר לחברו העל את הפירות הללו לירושלים לחלק אף לחכמים אסור כיוון שמדובר בטרחה יתרה **מה** **אנן קיימין?** אם בההוא דאמר ליה הנחתום. הא לך כיכר, והב לי תמורתו ירקות. דברי הכל אסור. **שזה ממש פורע חובו בפירות שביעית. אם הקונה אמר לנחתום הב לי ואנא יהיב לך אם אמצא,** דברי הכל מותר. **שאם לא ימצא אינו חייב כלום. נמצא שגם כשנותן אן זה פורע חוב אלא מתנת חנינם.** אלא כי **אנן קיימין.** בההוא דאמר ליה, הב לי, ובריא לי דאנא יהיב לך. רבי יודה ורבי נחמיה אוסרים. שאין ירקות השדה מצויין, וכיוון שהבטיח הרי זה כפורע חוב. ורבנין מתירין, שירקות השדה מצויין והרי זה כמתנה. **תנן, אלא אומר לו, העלם שנאכלם ושנשתם בירושלים.** משהעלה אותן. מהו שיאמר לו טול חלקך ואני חלקי? מהו שיאמר לו, טול חבית של יין זו, ואנו אוכלין חבית שמן שיש לי שם? אף במעשר בהמה כן? **ואם תאמר מעשר שני, על ידי שמכירתו מותרת, את אמר מותר. מעשר בהמה. על ידי שאין מכירתו מותרת, הרי את אמר אסור. הא ליתא דאף מעשר שני מכירתו אסורה, אלא פשיטא לך דאף במעשר בהמה מותר.** מהו שיאמר לו העל בהמה וחיה זו. ואנו אוכלין בשר שחוטה שיש לי שם?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ג הלכה ב

מתני': אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו. ור"ש מתיר. אמר להן ר' שמעון. אם היקל לקנות זבחי שלמים שהוא מביאן לידי פיגול ונותר וטמא, לא ניקל בתרומה? אמרו לו. מה אם היקל בזבחי שלמים, שכן מותרים לזרים. **נקל בתרומה שהיא אסורה לזרים?**

[דף טו עמוד א] גמ' תני. **אין לוקחים תרומה מכסף מע"ש,** שלא יבוא לידי פסול. מהו לידי פסול *אזה פסול קים בתרומה שאינו במע"ש?* אמר רבי יונה, שנפסל בטבול יום. **שאם לקח תרומה ונגע בו טבול יום.** לאוכלו אין את יכול, שהוא טמא דבר תורה. לפדותו אין את יכול, שהוא מצד מע"ש, טהור דבר תורה. הוי שלא יבוא לידי פסול. **תנן, אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו.** מהו ממעט באכילתו? תרומה אסורה לזרים. מעשר שני מותר לזרים. תרומה אסורה בטבול יום. מעשר שני מותר בטבול יום. וכשם שהוא ממעט באכילתו, כך הוא ממעט באכילתה. תרומה מותרת, לאונן מעשר שני אסור לאונן. תרומה אינה טעונה מחיצה, מעשר שני טעון מחיצה. **אשכח תני. מפני שהוא ממעט באכילתו ובאכילתה. תני, אין לוקחים שביעית מכסף מע"ש, שמביא את המעשר לידי פסול. שהרי חייב לבער כשיגיעה שעת הביעור.** אמר רבי יוסי במחלוקת. *שרבי שמעון שמתיר לקנות תרומה בכסף מעשר מתיר לקנות שביעית בכסף מעשר* אמר רבי יונה, דברי הכל היא. **שאפילו לר"ש שאמר שלוקחים תרומה בכסף מע"ש, מודה הוא שאן לוקחים שביעית. דשאני אוכלי תרומה שזריזין הן. שרק לכהנים חברים נתנו תרומה.** התיב רבי חוניה קומי רבי מנא. והתנינן. נתערבו פסחים בבכורות. רבי שמעון אומר. אם חבורת כהנים, יאכלו. ותני עלה, יאכלו כחמור שבהן? **והרי כאן לא מדובר באכילת תרומה.** אמר ליה. אוכלי פסחים בשעתן, זריזין הן כאוכלי תרומה. תדע לך שהוא כן, דתנינן. אין צולין בשר בצל וביצה, אלא כדי שיצולו מבעוד יום. ותנינן משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה. **ואיתמר עליה, מפני שאכלי פסחים זריזים הם.** רבי יהושע בן לוי אומר. אין מוסיפין חומש אלא על תחילת הקדשות. **שאם הקדיש בהמה ונפל בה מום, צריך להוסיף חומש. אבל אם נפל בה מום וחיללה על בהמה אחרת, וחזר ונפל מום בשניה. כשבא לפדותה, אינו מוסיף חומש. א"ר אלעזר, ותני כן [ויקרא כז כז] אם בבהמה הטמאה ופדה בערכך. מה בהמה טמאה מיוחדת שהיא תחילת הקדש. שהרי אין לך בבהמה טמאה אלא תחילת הקדש. אם בא לחללה, מוסיף חומש. אף כל שהוא תחילת הקדש, מוסיף חומש. [דף טו עמוד ב] אמר רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה. שלמים שלקחן בכסף מעשר. הומומו ופדיין, מוסיף חומש שלגבי השלמים זה הקדש ראשון. אמר רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה. שלמים שלקחן מדמי פסח שנפל בה מום ופדה אותו והוסיף עליו חומש. וקנה שלמים. הומומו ופדיין, מוסיף חומש שלגבי השלמים זה הקדש ראשון. א"ר יודן. חדא צורכה שיש בו חידוש, וחדא לא צורכה שאן בו חידוש. אמר ר' מנא. **לקח שלמים מדמי פסח צורכה, שלמים שלקח מכסף מעשר שני לא צורכה. לקח שלמים מדמי פסח צורכה, שלא תאמר, הואיל ופסח משתנה לשם שלמים, כהקדש אחד הוא ואינו מוסיף חומש. דאין מוסיפין חומש אלא על תחילת****

הקדשות. לפיכך צריך לומר קדושה אחרת היא. דלגבי שלמים תחילת הקדש היא ומוסיף חומש. אבל שלמים שלקח מכסף מעשר שני לא צורכה. דפשיטה ששלמים זה קדושה אחרת ממעשר. תנן התם, ממירים אחד בשנים, ושנים באחד, אחד במאה, ומאה באחד. רבי שמעון אומר, אין ממירים אלא אחד באחד, שנאמר (ויקרא כז) "והיה הוא ותמורתו", מה הוא מיוחד, אף תמורתו מיוחדת. אמר רב הונא. לטעמא דרבי שמעון דהוא אמר אין ממירים אלא אחד באחד, אן הפסח עושה תמורה ושונה. אבל אם הימר בו, בעודהו פסח. מימר בו, עודהו אחר הפסח שניה שלמים. א"ל ר' מנא. מה חידשתה? הרי כבר שמענו מרבי שמואל שהפסח והשלמים שתי קדושות הן. ולא דמויי הוה רבי מדמי לה? כיון שזה דומה למה שאמר שמואל ממילא ברור שיכול להמיר פעם שניה. רבי אבא ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. שלמים שלקחן בכסף מעשר שני. הוממו ופדיין. כספי הפדיון עוד אינן חוזרין לכמות שהיו להיעשות שני, שכיוון שקנה שלמים, פקע קדושת מעשר שני. [דף טז עמוד א] רבי זעירא ור' הילא תריהון בשם ר' יוסי בן חנינה. חד אמר שלמים שלקחן בכסף מעשר, פקעה מהן קדושת מעשר. תרומה שלקחה בכסף מעשר, לא פקעה ממנה קדושת מעשר. משנה שוברת סותרת. דתנן, אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו. ור"ש מתיר. אמר להן ר' שמעון. אם היקל לקנות זבחי שלמים שהוא מביאן לידי פיגול ונותר וטמא, לא ניקל בתרומה. וכי משיבין דבר שפקעה ממנו קדושת מעשר, על דבר שלא פקעה ממנו קדושת מעשר? וחרנא אמר. אן המשנה שוברת. דמשיבין דבר שפקעה ממנו קדושתו על דבר שלא פקעה ממנו קדושתו. שהוא אומר לו שלמים שאיבדתה קדושתו, אתה אומר קונים תרומה לא כל שכן?
 דאם שלמים שמפקעה ממנו קדושת מעשר אמרתה קונים. תרומה שלא מפקיעה ממנה קדושת מעשר לא כ"ש?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ג הלכה ג

מתני': מי שהיו לו מעות בירושלים, וצריך להם. ולחבירו פירות. אומר לחבירו. הרי המעות האלו מחוללין על פירותיך. נמצא זה אוכל פירותיו בטהרה, והלה עושה צורכו במעותיו. ולא יאמר כך לעם הארץ, אלא בדמאי. פירות בירושלים, ומעות במדינה. אומר. הרי המעות ההם, מחוללין על פירות האלו. מעות בירושלים ופירות במדינה אומר. הרי המעות האלו מחוללין על פירות ההם. ובלבד שיעלו הפירות ויאכלו בירושלים. מעות נכנסות לירושלים ויוצאות. פירות נכנסין ואינן יוצאין. רשב"ג אומר, אף הפירות נכנסין ויוצאין. [דף טז עמוד ב] פירות שנגמרו מלאכתן ועברו בתוך ירושלים, יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים. ושלא נגמרו מלאכתן. סלי ענבים לגת, וסלי תאנים למוקצה. בית שמאי אומרים. מעשר שני יעלה ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים, יפדה ויאכל בכל מקום. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על פירות שלא נגמרו מלאכתן, שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום. ועל מה נחלקו? על פירות שנגמרו מלאכתן. שבית שמאי אומרים, יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים, יפדה ויאכל בכל מקום. והדמאי, נכנס ויוצא ונפדה:

גמ': תנן, אבל לא יאמר כן לעם הארץ אלא בדמאי. הא בודאי, לא. שאין מוסרים ודאי לעם הארץ. תנן, מעות נכנסות לירושלים ויוצאות. פירות נכנסין ואינן יוצאין. רשב"ג אומר, אף הפירות נכנסין ויוצאין. לא שיוצאים סתם, אלא יוצאים כדי לעשות עיסה ולחזור כגון לטחון דפעמים שחוץ לירושלים היה יותר זול, ויוצאים כדי לעשות עיסה ולחזור: תנן, פירות שנגמרו מלאכתן ועברו בתוך ירושלים, יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים. והרי לא ראו פני הבית? אמר רשב"ל. זאת אומרת, ירושלים עשו אותה כחצר בית שמירה. מה חצר בית שמירה טובלת. אף זו טובלת. א"ר יונה. לא נוכל לדחות ולומר שמדובר שהגיעה לביתו בירושלים ולכן טובל. דבדין היה שאפילו בתים ששם לא יטבילו, שהן של כל ישראל. אלא זאת אומרת ירושלים עשו אותה כחצר בית שמירה. מה חצר בית שמירה תופסת, אף זו תופסת. אמר רבי יונה. מזה שאמרה המשנה שפירות שנגמרו מלאכתן ועברו בתוך ירושלים, יחזור מעשר שני

שלהם ויאכל בירושלים. משמע שכבר חל עליהם חיוב מע"ש אף שעדין לא הפריש מעשר ראשון. הדא אמרה. כרי שהוא טבול לראשון ולשני. אם התרו בו משום שני, לוקה. ולא אמרינן שלא חל חיוב שני אלא אחר שיפריש ראשון. התיב רבי מנא. והתנינן אם לא נגמרה מלאכתן. ב"ש אומרים, יחזור מע"ש שלהן ויאכל בירושלים. אית לך מימר על דבית שמאי לוקה אף שלא נגמרה מלאכתן? אלא חומר הוא במחיצות. אופי הכא, חומר הוא במחיצות. והוא הדין לב"ה כשנגמרה מלאכתו. דאף שקלטוהו מחיצות. כל עוד לא הפריש מעשר ראשון לא חל חיוב מעשר שני. וכרי שהוא טבול לראשון ולשני. אם התרו בו משום שני, אינו לוקה. רבי זעירא בעי. הפריש עליו שני ממקום אחר. נפטר, או כבר תפסתו מחיצה? רבי יונה בעי. עשה כולו שני למקום אחר. כולו נתפש ולא יכול לפדותו, או לא נתפש אלא אחד מעשרה שיש בו? תנן, ושלא נגמרו מלאכתן. סלי ענבים לגת, וסלי תאנים למוקצה. בית שמאי אומרים. מעשר שני יעלה ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים, יפדה ויאכל בכל מקום. הא סלי תאנים לאכילה, וסלי ענבים לאכילה, גמר מלאכה הן ואף לב"ה קלטו מחיצות אף שלא ראו פני הבית: תנן, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על פירות שלא נגמרה מלאכתן, שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום. ועל מה נחלקו? על פירות שנגמרה מלאכתן. שבית שמאי אומרים, יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים, יפדה ויאכל בכל מקום. אמרו בית הלל לבית שמאי אין אתם מודים לנו בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום? אף פירות שנגמרה מלאכתן כן. אמרו להם בית [דף יז עמוד א] שמאי. לא אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שהוא יכול להבקיר ולפוטין מן המעשרות. תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן, שאינו יכול להבקיר ולפוטין מן המעשרות? אמרו להן בית הלל. אף פירות שנגמרה מלאכתן, יכול הוא להבקיר ולפוטין מן המעשרות. וכי סלי תאנים וענבים לאכילה, שמא אין יכול להבקיר ולפוטין מן המעשרות קדם שראו פני הבית? הדא אמרה, סלי תאנים לאכילה וסלי ענבים לאכילה, גמר מלאכה הן וקלטו מחיצות אף שלא ראו פני הבית. אמרו להן בית שמאי. לא אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שאפילו נכנסו לירושלים ויצאו הוא יכול להוציא עליהן שני ממקום אחר. תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן, שאם נכנסו לירושלים ויצאו אינו יכול להוציא עליהן שני ממקום אחר? הדא פשטא שאילא. דרבי זעירא. דבעי. הפריש עליו שני ממקום אחר. נפטר, או כבר תפסתו מחיצה? דמשמע מכאן שאי אפשר לפדות ממקום אחר. רבי חנינא ורבי יונתן ורבי יהושע בן לוי עלו לירושלים. נתמנו להן פירות הפרישו עליהן מע"ש וביקשו להוציאם ולפדותן בגבולין. דסברי דלאחר החורבן אף שאסור לפדות בירושלים, כיוון שאן מחיצות מותר להוציא. אמרה לון חד סבתא. אבוכון לא הוון עבדין כן, אלא מפקן בטיבלם חוץ לחומה, ופודין אותן שם. כשיטת ר' שמעון בן יהודה שאומר שמחלוקת ב"ש וב"ה בשנגמרה מלאכתן, והלכה כב"ה שיפדה ויאכל בכל מקום. אבל אחר שהפריש אף שאן חומות, אסור להוציא מירושלים. סבתא הוות סברה מימר רואין את המחיצות כאלו עולות וקולטות. ואילין רבנן הווין סברין מימר, אין רואין את המחיצות כאלו עולות. סבתא הוות סברה מימר כרבי יהושע דקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא. ואילין רבנין הווין סברין מימר כרבי אליעזר, דקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא. רבי פינחס מסאב לה, ופדה לה. דו חשש לדו ולדין. תנן, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על פירות שלא נגמרה מלאכתן, שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום. ועל מה נחלקו? על פירות שנגמרה מלאכתן. שבית שמאי אומרים, יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים, יפדה ויאכל בכל מקום. רבי יעקב בר אידי ור' יהושע בן לוי אמרו הלכה כדברי [דף יז עמוד ב] התלמיד היינו רבי שמעון בן יהודה שאמר משום רבי יוסי, וכב"ה שלא אומרים בטבל קלטוהו מחיצות. תנן, והדמאי, נכנס ויוצא ונפדה אמר רבי זעירא ובלבד בפירות שהן טבולין לדמאי. הא מעשר שני שהפריש מדמאי עצמו כבר תפסתו מחיצה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ג הלכה ד

מתני': אילן שהוא עומד בפנים ונוטה לחוץ. או עומד לחוץ ונוטה לפנים. מכנגד החומה ולפנים כלפנים. מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ. בתי הבדים שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ,

או שפתחיהן לחוץ וחללן לפנים. בש"א, הכל כלפנים. ובית הלל אומרים. מכנגד החומה ולפנים כלפנים, מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ. הלשכות בנויות בקודש ופתוחות לחול, תוכן חול וגגותיהן קודש. בנויות בחול ופתוחות לקודש, תוכן קודש וגגותיהן חול. בנויות בקודש ובחול. ופתוחות לקודש ולחול. תוכן וגגותיהן, מכנגד הקודש ולקודש קודש. מכנגד החול ולחול חול:

גמ': תנן, בתי הבדים שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ, או שפתחיהן לחוץ וחללן לפנים. בש"א, הכל כלפנים. ובית הלל אומרים. מכנגד החומה ולפנים כלפנים, מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ. אמר רבי אלעזר ב"ה לחומרין. רבי יוסה בעי מהו לחומרין. אמר רבי יונה כהדא דתנינן תמן בתי הבדין שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ מכנגד החומה ולפנים כלפנים שכיוון שגם הפתח וגם החלל בפנים נידון כבפנים שאוכלים שם קדשים קלים ואן פודים שם מעשר שני. מכנגד החומה ולחוץ לחומרה אין אוכלים שם קדשים קלים ולא פודין שם מעשר שני כלחוץ. פתחיהן לחוץ וחללן לפנים. מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ שכיוון שגם הפתח וגם החלל בחוץ נידון כלחוץ שאן אוכלים שם קדשים קלים ופודים שם מעשר שני. מכנגד החומה ולפנים כלפנים לחומרה אין אוכלים שם קדשים קלים כלפנים ולא פודין שם מעשר שני כלחוץ. תנן, הלשכות בנויות בקודש ופתוחות לחול, תוכן חול וגגותיהן קודש. בנויות בחול ופתוחות לקודש, תוכן קודש וגגותיהן חול. בנויות בקודש ובחול. ופתוחות לקודש ולחול. תוכן וגגותיהן, מכנגד הקודש ולקודש קודש. מכנגד החול ולחול חול: אמר רבי יעקב בר אחא כיני מתניתא. בנויות בחול ופתוחות לקודש ולחול כולה חול. בנויות בקודש ופתוחות לקודש ולחול כולה קודש. בנויות בקודש ובחול ופתוחות לקודש ולחול כנגד הקודש קודש כנגד החול חול. [דף יח עמוד א]. הן דאת אמר תוכן קודש, אוכלין שם קדשי קדשים ושוחטין שם קדשים קלים וטמא שנכנס לשם חייב. רב יהודה אמר בשם רב אין לוקין אלא על אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלושים וחמש שטח העזרה. והתני לשכה שהיא בנויה בשיווי חומת העזרה אוכלין שם קדשי קדשים ושוחטין שם קדשים קלים וטמא שנכנס לשם חייב? תיפתר כהדא תנייא דתני אמר רבי יוסי זו משנת ר' עקיבא אבל דברי חכמים הרי הוא ככל הלשכות וכל הלשכות הולכין אחר פתחיהן:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ג הלכה ה

מתני': מעשר שני שנכנס לירושלים ונטמא. בין שנטמא באב הטומאה, בין שנטמא בוולד הטומאה. בין בפנים בין בחוץ. בית שמאי אומרים. הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. ובית הלל אומרים. הכל ייפדה ויאכל בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים:

גמ': כתיב [דברים יד כד] כי לא תוכל שאתו ונתתה בכסף. מה אנו קיימין? אם בריחוק מקום. כבר כתיב כי ירבה ממך הדרך. אם בקירוב מקום, היינו לרבות שאפשר לפדות אפילו בירושלים כבר כתיב [שם כו] כי ירחק ממך המקום. אלא מהו לא תוכל שאתו? לא תוכל לאכלו מאחר שנטמא. וכתיב ונתת הכסף. מכאן שמעשר שני שנטמא פודים אותו אפילו בירושלים. תנן, מעשר שני שנכנס לירושלים ונטמא. בין שנטמא באב הטומאה, בין שנטמא בולד הטומאה. תני, בר קפרא אמר. מה שנאמר במשנה שנטמא באב הטומאה, הכוונה שנטמא בטומאה דבר תורה. מה שנאמר שנטמא בוולד הטומאה, הכוונה שנטמא בטומאה מדבריהן כגון כלים שנגעו במשקים. רבי יוחנן אמר. בין זה בין זה דבר תורה. [דף יח עמוד ב] וקשיא דבית שמאי על דרבי יוחנן. דבית שמאי אומרים, הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין וולד הטומאה בחוץ, ובין אב הטומאה בחוץ. זה וזה לא דבר תורה הוא? ועל דברי ב"ה לא קשייא? דב"ה אמרין. הכל ייפדה ויאכל בחוץ. חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בפנים, מה בין אב הטומאה בפנים. זה וזה לא דבר תורה הוא? באמת לרבי יוחנן קשה בן מדברי ב"ש בן מדברי ב"ה. מה שאמרו רבנן שקשה על ב"ש

לא הוי בה רבנן, אלא על דבר קפרא. וקשיא דבר קפרא על דבית שמאי. דבית שמאי אומרים. הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בין בחוץ בין בפנים. זה וזה לא דבר תורה הוא? שהרי אם הטומאה דאורייתא המחיצות לא קולטות ולמה אם נטמא בפנים לא יכול לצאת? **לעולם גם אם נטמא בפנים יוצא, אלא גזרו שלא יצא. שלא יהו אומרים, ראינו מעשר שני שנכנס ויוצא. ולא ידעו שנטמא בפנים. אבל כשנטמא בחוץ, הכל יודעים שלא קלטוהו מחיצות.** מעתה כשם שלא יוצא כך לא ייפדה, שלא יהו אומרים ראינו מעשר שני נכנס לירושלים ונפדה? **אלא, בשעה שניטמא בפנים, כבר קדם כשהיה טהור מחיצה תופסתו.** בשעה שניטמא בחוץ ונכנס, אין מחיצה תופסתו. ואפילו על דבית הלל לית הוא מקשייא? דבית הלל אומרים. הכל ייפדה, ויאכל בחוץ אף אם נכנס. חוץ משנטמא בוולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה, בין בחוץ בין בפנים. זה וזה לא מדבריהן הוא? **כשנטמא בולד הטומאה בחוץ כאילו התנה כשהכניסו על מנת שלא תתפסנו מחיצה.** אמר רבי זעירה. הדא אמרה, מעשר שני טהור שהכניסו על מנת שלא תתפסנו מחיצות, אין מחיצה תופשתו. רבי יונה בעי. טהור דבר תורה ואת אמרת הכין? אלא כיני. אם נטמא בולד הטמאה כאילו התנא שלא יתפסו מחיצות והתנאי מועיל שאם עבר ופדאו פדוי אבל טהור אפילו התנא בפירוש אינו כלום וכבר תפסו מחיצות. רבי יעקב דרומי'א בעי קומי רבי יוסי. את הקושיה שהקשו על הסברא שאמרה שהסיבה שלב"ש שאם נטמא חוץ לירושלים ונכנס, לא יצא. שלא יהו אומרים ראינו מעשר שני נכנס לירושלים ויוצא. **מעתה לא יפדה? וענה לו רבי יוסי. קול יוצא ליוצא, ואין קול יוצא לפדיון.** רבי חייה בר אדא בעי קומי רבי מנא. **לשיטת בר קפרא.** ניטמא בולד הטומאה ופדאו שחייב לאכלו בירושלים, וחזר וניטמא באב הטומאה. מי אמרינן הואיל ועכשיו טמא באב הטומאה. יהיה מותר להוציאו לחוץ ואם כן אולי צריך לחזור ולפדותו, שהרי כשהיה טמא בוולד הטומאה אף שפדאו נשאר בו קשר למע"ש שהרי היה אסור להוציאו מירושלים [דף יט עמוד א] נאמר אם היו המעות הראשונות קיימות, מחלל עליהן. ואם לאו, אינו מחלל עליהן. **אלא על אחרות.** ואין לוקין, על המעות השניות. **תנן, מעשר שני שנכנס לירושלים ונטמא. בין שנטמא באב הטומאה, בין שנטמא בולד הטומאה. בין בפנים בין בחוץ. בית שמאי אומרים. הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. ובית הלל אומרים. הכל ייפדה ויאכל בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים.** ר' יונה בעי. אף ללקוח בכסף מעשר שני כן? שאם קנה פירות בכסף מע"ש ונטמא תהיה אותה מחלוקת? א"ר מנא. מחיצה תופסת. והלקוח בכסף מע"ש תופס. כשם שנאמר במחיצה, כך נאמר בלקוח:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ג הלכה ו

מתני' הלקוח בכסף מעשר שנטמא ייפדה. רבי יהודה אומר יקבר. אמרו לו לרבי יהודה. מה אם מעשר שני עצמו שניטמא הרי זה נפדה. הלקוח בכסף מעשר שניטמא אינו דין שייפדה? אמר להן. לא אם אמרתם במעשר שני עצמו, שכן הוא נפדה בטהור ובריחוק מקום. תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ובריחוק מקום? **צבי שלקוח בכסף מעשר ומת יקבר על ידי עורו שמעשר שני כקדשי בדיק הבית וצריכים העמדה והערכה.** רבי שמעון אומר **ייפדה שקדשי בדיק הבית אינם צריכים העמדה והערכה.** לקחו חי ושחטו ונטמא, ייפדה שאחר שחיטה הרי הוא כפירות שאינם בהעמדה והערכה. רבי יוסי אומר יקבר. לקחו שחוט ונטמא, הרי הוא לו כפירות. המשאל קנקן למעשר שני אעפ"י שגפן, לא קנה מעשר. זלף לתוכן יין טבל סתם ואחר כך קרא להם שם מעשר, אם קרא להם שם עד שלא גפן לא קנה מעשר. משגפן קנה מעשר. עד שלא גפן עולות באחד ומאה. משגפן מקדשות בכל שהן. עד שלא גפן תורם מאחת על הכל. משגפן תורם מכל אחת ואחת. ואם בכל זאת רוצה לתרום מאחת על הכל ב"ש אומרים מפתח ומערה לגת אף שאם היו פתוחות מתחילה היה יכול לעשר מאחת על הכל. וב"ה אומרים מפתח ואינו צריך לערות. מה שאמרנו אם קרא שם משגפן, קנה מעשר. במה דברים אמורים? במקום שדרך לימכור סתומות. אבל במקום שדרך לימכור פתוחות, ואם היה קונה חבית יין בכסף מעשר שני לא יצא קנקן לחולין אף כאן לא קנה מעשר. ואם רצה להחמיר על עצמו למכור במידה שאומר לו שמשלם רק על היין. אפילו במקום שדרך למכור פתוחות, יצא קנקן

לחולין וכאן לא קנה מעשר. רבי שמעון אומר, אף האומר לחבירו חבית זו אני מוכר לך חוץ מקנקניה, יצא קנקן לחולין:

גמ' תנן, הלקוח בכסף מעשר שנטמא ייפדה. רבי יהודה אומר יקבר. מה טעמא דרבי יודה?
 דכתיב ונתתה בכסף. כסף ראשון ולא כסף שני. שרק פעם אחת מותר לפדות. אם כן למה כשחכמים הקשו לרבי יהודה מק"ו.
 הוא לא ענה בפשטות שזו גזרת הכתוב? אלא מן מה דאינון מתיבין ליה מקל וחומר הוא מותיב לון מק"ו. תנן, צבי שלקחו בכסף מעשר ומת יקבר על ידי עורו. מ"ט? אמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן, צבי שנקנה בכסף מעשר שני, עשו אותו כקדשי בדק הבית לטעון העמדה והערכה וכיוון שמת ואי אפשר להעמידו יקבר. רבי ירמיה בעי קומי ר' זעירה [דף יט עמוד ב] בהמה טמאה מהו שתיטען העמדה והערכה? כי אולי כל מה שאמרו שקדשי בדק הבית צריכים העמדה והערכה, זה רק בבהמות טהורות בעלות מום או חיות טהורות. שיש להם אזה שייכות למזבח. אבל בהמה טמאה שאין לה שייכות למזבח לא. אמר ליה אילולי דאמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן שחיה טהורה צבי טעונה העמדה והערכה ולכן אם מתה תיקבר, הייתי אומר שאף חיה טהורה אינה בכלל העמדה והערכה. אבל ודאי שבהמה טמאה אינה בכלל הערכה והעמדה. א"ר הילא ותני כן [ויקרא כז כז] ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך. מה בהמה טמאה מיוחדת ששעה שעת פדיונה לשעת הקדישה. אף אני ארבה את המקדיש את המתה ששעה שעת פדיונה לשעת הקדישה ומוציא את שאמר הרי זה הקדש ומתה, שלא שוות שעת פדיונה לשעת הקדישה. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן דתנן, חלב המוקדשים לא נהנים ולא מועלין. קדשי בדק הבית מועלין חמורה מועלין בה ובחלבה. וחלב לאו כמיתה היא? שהרי פורש מהחי ואינו בהעמדה והערכה ואעפ"כ פודים אותו. שהרי כל שהוא טעון פדיון מועלין בו. אין תיפתריניה לשם הילכות מיתה היינו שטעון שהקדיש את החלב אחר שנחלב שהוא כמקדיש את המתה לא יכיל דתנינן הקדיש חמורה. א"ר חנינא קומי רבי מנא תיפתר כר' שמעון. דרבי שמעון אמר קדשי בדק הבית אין טעונין העמדה והערכה. אמר ליה אין כרבי שמעון, למה לי חמורה? אפילו שאר כל בהמה טהורה בעלת מום. תנן, המשאיל קנקן למעשר שני אעפ"י שגפן, לא קנה מעשר. זלף לתוכן יין טבל סתם ואחר כך קרא להם שם מעשר, אם קרא להם שם עד שלא גפן לא קנה מעשר. משגפן קנה מעשר. מ"ט? א"ר זעירא [דף כ עמוד א] אמרה תורה פורטיהו את כסף מעשר שני במקדש בירושלים. וכונסיהו בגבולין. מה במקדש כשקונה חבית סתומה יצא קנקן לחולין כיוון שהוא בטל ליון. אף בגבולין כשמקדיש חבית סתומה נתפס הקנקן למעשר שהוא בטל ליון: תנן, עד שלא גפן לא קנה מעשר. משגפן קנה מעשר. עד שלא גפן עולות באחד ומאה. משגפן מקדשות בכל שהן. עד שלא גפן תורם מאחת על הכל. משגפן תורם מכל אחת ואחת. אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן. כיני מתניתא. אם עד שלא גפן קרא שם, לא קנה מעשר קנקן. משגפן קרא שם, קנה מעשר קנקן. אם עד שלא גפן קרא שם, עולות באחד ומאה. אם משגפן קרא שם, מקדשות כל שהן. אם עד שלא גפן קרא שם, תורם מאחד על הכל. משגפן קרא שם, תורם מכל אחד ואחד. במה דברים אמורים? בשל יין. אבל בשל שמן שהדרך להסתפק ממנו מעט מעט ודמיו יקרים. תמיד הקנקן בטל לשמן. בין עד שלא גפן, בין משגפן לא קנה מעשר קנקן. בין עד שלא גפן בין משגפן עולות באחד ומאה. בין עד שלא גפן בין משגפן תורם מאחד על הכל: תנן, ואם בכל זאת רוצה לתרום מאחת על הכל ב"ש אומרים מפתח ומערה לגת. אמר רבי חנניא וקשיא על דבית שמאי. מה בינה לחמשה שקין בגורן? אילו חמשה שקין בגורן שמא אין תורמין ומעשרין מזה על זה? רבי יהושע בן לוי אמר על הראשונה הכוונה לשלישית הושבה היינו למה אם נפתחו החביות לא יכול לעשר מאחד על הכל. [דף כ עמוד ב] רבי אבא אמר אף על השניים. שכיוון שנפתחו החביות חזרו לדינם הראשון כאילו לא נסגרו שאם יקדש עד שלא יגוף פעם שניה לא יקנה מעשר. משגפן קנה מעשר. אם יקדש עד שלא יגוף פעם שניה יעלו באחד ומאה. משגפן מקדשות בכל שהן. אם כשהקדיש אמר רביעית חולין יש לי בחבית זו, יצא קנקן לחולין. אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן, מתניתא אמרה כן. דתנן, רבי שמעון אומר. אף האומר לחבירו חבית זו אני מוכר לך חוץ מקנקניה, יצא קנקן לחולין:

הדרן עלך פרק לא יאמר אדם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ד הלכה א

מתני' המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר למקום הזול, או ממקום הזול למקום היוקר. פוּדְיָהּוּ בשער מקומו שהוא עומד בו בשעת הפדיון. המביא פירות מן הגורן לעיר, כדי יין מן הגת לעיר, השבח לשני ויציאה מביתו. פוּדְיָהּוּ מעשר שני כשער הזול כמות שהחנוני לוקח, ולא כמות שהוא מוכר. כמות שהשולחני פורט, לא כמות שהוא מצרף. אין פוּדְיָהּוּ מעשר שני אכסרה. את שדמיו ידועין נפדה על פי אחד. ואת שאין דמיו ידועין נפדה על פי שלשה. כגון היין שקיסס ופירות שהרקיבו ומעות שהחליאו:

גמ' תנן, המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר למקום הזול, פוּדְיָהּוּ בשער מקומו

שהפירות עומדים בו בשעת הפדיון. א"ר יונה לא אמרו אלא המוליך בדיעבד הא בתחילה אסור להוליך מעשר שני למקום הזול שגורם הפסד למעשר שני. ובפירות מעשר שני. אבל בפירות שהן טבולין למעשר שני, אפילו לכתחילה מותר. כהדא. רבי הוה ליה פירין הכא, ופירין בכותניין. והוה קבע מעשרות דהכא תמן, ומפרק לון בשערא דתמן. תני, בין ביוקר והוזלו בין בזול והוקרו פודה בשער הזול. ניחא ביוקר והוזלו. בזול והוקרו למה יכול לפדות במחיר הזול? שנייא היא שהיא יכול להערים עליו ולפוטרו מן החומש. תני, אבא בר חילפיי בר קרייא אמר. בד"א? בודאי. אבל בדמאי בין ביוקר והוזלו, בין בזול והוקרו, מוכרו בזול. למה? משום שנראה להימכר בזול? או משום שהוא יכול להחזירו? למקומו. מה נפיק מביניהון? חזרו והוקרו במקומו. אין תימר משום שיכול להחזירו למקומו [דף כא עמוד א] הרי הוקירו. ואין תימר משום שנראה להימכר בזול אפי' כן נראה להימכר בזול. כהדא דר' חייא בר ווא הוה ברומי וחמתון מפרקין אילין ניקלוסיא תמרים דהכא תמן בשערה דהכא. אמר מאן דהורי לון כחילפיי בר קירויא אורי לון. תני משתכר הוא אדם עד שקל על שני סלעים משתכר הוא אדם עד רביעית. שכיוון שיכול להיפטר מהחומש הקלו שיפדה בזול עד רבע מדמיו שזה ערך החומש. היאך עבידא? דינרא הכא במאתים פרוטות. ובאדבאל במאתים וחמישים. והוא בעי מיתן חמשים ומיסוק לאדבאל. דיהב ליה הכא שפודה מעשר שני כאן במאתים וחמשים כמו השווי שם. תני אין פוּדְיָהּוּ מעשר שני לשם שני, שלא יאמר למעריכים כמה שווים פירות מעשר שני אלו שדמיו פחותים שצריך להעלותם לירושלים אלא לשם חולין. כמה שווים פירות חולין כאלו. רבי שאול בעי. הגע עצמך שהיו הכל יודעין בו שהוא שני. אפילו כן? תני אין פוּדְיָהּוּ מעשר שני אלא במין על מינו. דאי לא כן מה אנן אמרין? פוּדְיָהּוּ מן החיטים על השעורין ומן השעורין על החיטים? לכן צריכה אפילו בשני מיני חיטים מן האגדו לבנות על השמתית חומות ומן השמתית על האגדו. א"ר חנניא. רבי היה לוקח קישואין בכורות למלכות, וקובע מעשר שני שלהן על כל עוקץ ועוקץ. וכשהיה פודה, היה ראה אותן כאלו הן חתוכות. ששוות הרבה פחות מאשר אם היה משער אותם כשהם שלמות ופודה בעשירית משווים. רבי יוחנן בעי. שלימות ואת אמרת חתוכות? א"ר יונה ויאות רבי יוחנן מקשה. אלו שנים שהיו שותפין בקישות אחת. לזה חלק אחד ולזה ט' חלקים. שמא הוא אומר לו טול חלקך ואני חלקי? אלא על ידי זה ועי"ז נמכר ביוקר ומהכל נותן לו עשירית. אף הכא, על ידי זה ועל ידי זה נמכר ביוקר. ואך פדה רבי בשווי חתוכות? [דף כא עמוד ב] כהדא ר"ש ברבי הוה מפקיד על אילין דרומיא דהוון מזלזלין בה במע"ש לפדותו בזול. נסתון לקח בר קפרא מהפירות וקרטטה חתך עשירית שהוא חלק המעשר שני קומוי. א"ל, טב הוא כלום? אמר ליה, עד כדון הנחתה את דעתי במילה פירות מקרטטה ולא טבא שאם חותכים אותם אינם טובים. אבל הם הרי עושים את זה גם במילה מקרטטה וטבא שאם חותכים אותם הם טובים כגון חיטה. ר' יהושע בן לוי אמר, אין פוּדְיָהּוּ מעשר שני, אלא בשווי. וא"ר חזקיה זה שהוא מחלל לא יאה מחלל על חצי פרוטה שלא יאה כמחלל על אסימון אלא עד שוה פרוטה אלא אם כן כבר פדה על המטבע בשווי פרוטה שיכול אחר כך להוסיף ולפדות אף בפחות משווה פרוטה. א"ר אימי כמה פעמים עלת קומי רבי יוחנן ורשב"ל, ואינון אמרי פוק ואישלם כהדין תנייה המשנה שלנו שאמרה שפוּדְיָהּוּ מעשר שני כשעת הזול ולא כשעת היוקר. כמות שהחנוני לוקח לא כמות שהוא מוכר. כמות שהשולחני פורט לא כמות שהוא מצרף. עד כדון דבר מרובה. היה דבר ממועט אפילו כן כמות שהחנוני לוקח לא כמות שהוא מוכר, כמות שהשולחני פורט לא כמות שהוא מצרף? תנן, את שדמיו ידועין נפדה על פי אחד. רב נחמן בר יעקב מחוי חותל של תמרים לנגרא ומפרק על פומיה. ר' ינאי מחוי רובע חיטין לחטוניא ומפרק על פומיה. רבי חלקיה חווי פירין [דף כב עמוד א] לגרוסה א"ל והעריך לו אותם בשווייהן. אתיא לקמיה דרבי סימון, א"ל. אין פוּדְיָהּוּ מע"ש על פי השוטיין שאינם יודעים שפודים כשעת הזול. רבי פינחס חווי פירין לגרוסה א"ל והעריך לו אותם בשווייהן. א"ל הכי א"ר חלקיה בשם רבי סימון אין פוּדְיָהּוּ מעשר שני על פי השוטיים. מאי כשעת הזול? א"ר שמי. כמה דבר נש בעי בטהרת טהורה בתקופת תמוז בשיא החום

בטר בלני מסיק לזורזייה כשהמוכר יוצא מהמקלחת ובזמן שהוא מתלבש ומנסה להדק את החגורה, שאז המוכר לא מתוכח ומיתיה פריטין בסכום הזה ומיפרקיניה. רבי ירמיה אמר. כמה דבר נש בעי בערובתא בערב שבת בפתו רמשא מנשייא קלען שהמוכרת סיימה לחפוף והוא בא באמצע שהיא קולעת שעה ומעביר עליהן. מפסיק אותה שרוצה לקנות ואז המוכרת לא מתמקחת. ומייתי פריטי ומפרקיניה. א"ר יודן בר גדיא רבי יעקב בר בון מניחין עליו עד שיכמושו ויהיו שווים פחות ופודה אותן מוצאי שבת מיד שהמחיר אז יותר זול שלא מצויים קונים. רבי מנא ה"ל משח ואחתיא לעכו. א"ל רבי חייא בר אדא. אין הוא מישחה דבית מעקה קיים, הא ענתך זה הזמן דיפרקיניה. דלא טב שיתא מיניה ששווה רק שישית מערכו. **תנן, ואת שאין דמיו ידועין נפדה על פי שלשה.** א"ר יוחנן פודין מעשר שני על פי ג' לקוחות, ואפילו אחד מהן גוי. אפילו אחד מהן הוא הבעלים. רבי יונה בעי. שניהם גוים לא. שניהם בעלים לא. אם אחד גוי ואחד בעל גם לא. **אז למה אמר רבי יוחנן אפילו אחד גוי ואחד בעל? אלא לצדדין איתאמרת או שיהיה בניהם אחד גוי או שאחד מהם יהיה בעל:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ד הלכה ב

מתני': בעל הבית אומר בסלע, ואחר אומר בסלע. בעל הבית קודם, מפני שהוא מוסיף חומש. בעל הבית אומר בסלע, ואחר אומר בסלע ואיסר. את של סלע ואיסר קודם, מפני שהוא מוסיף על הקרן. הפודה מעשר שני שלו, מוסיף עליו חמישיתו. בין שהוא שלו, ובין שניתן לו מתנה:

גמ': **תנן, בעל הבית אומר בסלע, ואחר אומר בסלע ואיסר. את של סלע ואיסר קודם, מפני שהוא מוסיף על הקרן.** דבסלע ארבע דינרים, בדינר שש מעין, המעה ארבע איסרים. נמצא שבסלע תשעים ושש איסרים. כלומר, נמצא אותו אדם מוסיף אחד חלקי תשעים ושש יותר מההצעה של הבעלים. ואין חומשו של זה מרובה על תוספתו של זה? אמר רבי אבין. שנייא היא, שהוא יכול להערים עליו ולפוטרו מן החומש: אמר רבי יעקב בר אידא בשם רבי סימיי. כל מעשר שני שאין בקרנו שוה פרוטה, אינו מוסיף חומש. רבי יוסי בי רבי סימון אמר בשם ר"י. כל מעשר שני שאין בחומשו שוה פרוטה, אינו מוסיף חומש וצריך שיהיה בקרן לפחות ארבע פרוטות כדי שבחומש יהיה פרוטה. התיב רבי אבא בר ממל [דף כב עמוד ב] והתנינן חמש פרוטות הן. ונתני שש על דעתיה דר' סימאי, **דאמר קרנו של מעשר שני בשוה פרוטה?** ושבע על דעתיה דר"י **דאמר חומשו של מעשר שני שוה פרוטה.** לא מנו שם הכל ועוד מן הדא, דא"ר יוסי בשם רבי מנא בר תנחום, ורבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן. אין קרקע נקנה בפחות משוה פרוטה. ועוד מן הדא **דתנן**, מעשר שני שאין דמיו ידועין, אשוים פחות מפרוטה, דיו שיאמר הוא וחומשו מחולל על הסלע הזה. ואמר רבי יוסי בשם ר' קריספא, ור' יונה אמר בשם ר' זעירא. בסלע של מעשר שני היא שכבר פדה בו עד שהתמלא היא מתניתא. דאי אפשר שיצמצם ושלא יהא שם חולין כל שהן. אמר רבי יוחנן. הקדש שפדיין יותר על דמיו, תפס את הכל. מעשר שני שפדיין יותר על דמיו, לא תפס את הכל לכן מסתמא נשאר בסלע חלק חולין שיכול לחלל עליו. מה בין הקדש מה בין מעשר שני? אמר רבי אימי. שכן אדם מצוי להיות מרבה בהקדישו. רבי זעירא בעי קומי רבי אימי. נבדק אותו האיש ואמר לא לכך נתכוונתי מהו? אמר ליה לכשיבדוק ויתברר שלא התכוון להרבות להקדש אלא שטעה, לא יתפוס ההקדש אלא את השווי. רבי יונה לא שמע את החילוק שחילקנו בן מעשר להקדש בעי. כמאן דאמר מעשר שני ככסיו, מובן מה ההבדל בן מע"ש להקדש. ברם כמאן דאמר אינם ככסיו. מה בין הקדש ומה בין מעשר שני? אמר רבי יוסי. לא כן כבר אתמר טעמא, שכן אדם מצוי להיות מרבה בהקדישו. אמר רבי יוחנן. הקדש שפדיין ולא הוסיף חומש, הרי זה פדוי. מע"ש שפדיין ולא הוסיף חומש, הרי זה אינו פדוי. מה בין הקדש ומה בין מעשר שני? אמר רבי הילא. הקדש יש לו תובעין הגזבר. מעשר שני, אין לו תובעין. רבי יונה בעי. כמאן דאמר ככסיו. ברם כמאן דאמר אינו ככסיו הוא. מה בין הקדש מה בין מעשר שני? אמר רבי יוסי. ולא כבר איתמר טעמא? הקדש יש לו תובעין מעשר שני אין לו תובעין: **תנן**, הפודה מעשר שני שלו, מוסיף עליו חמישיתו. בין שהוא שלו בין שניתן לו במתנה. מתניתא דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אומר, אין מתנה כמכר. דאי כמכר, הרי לוקח פטור מהחומש. אמר רבי יונה דברי הכל היא. תיפתר שלא נתן לו מעשר שני אלא פירות שהן טבולין למעשר שאף הקונה טבל והפריש מע"ש חייב בחומש לדעת הכל. [דף כג עמוד א] והתנינן הפודה נטע רבעי שלו, בין שהוא שלו בין שניתן לו במתנה, מוסיף עליו חמישיתו. אית לך מימר,

בפירות שהן טבולין למעשר שני? והתנין לנטע רבעי? והרי נטע רבעי כולו קדש ואינו טבול למעשרות, ואי אפשר לתרץ שנתן לו פירות טבולים לנטע רבעי. אלא על כרחך לומר שהמשנה כר"מ שמתנה אינה כמכר. אף הכא, מדובר שנתן לו את המעשר עצמו. הוי סופך מימר דמתניתא דרבי מאיר היא.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ד הלכה ג

מתני': מערימין על מעשר שני. כיצד? אומר אדם לחבירו, לבנו ולבתו הגדולים, לעבדו ולשפחתו העברים. הילך מעות האלו, ופדה לך את מעשר זה. אבל לא יאמר כן לבנו ולבתו הקטנים, לעבדו ולשפחתו הכנענים. מפני שידן כידו. היה עומד בגורן ואין בידו מעות. אומר לחבירו, הרי הפירות הללו נתונים לך מתנה. וחוזר ואומר לו, הרי הן מחוללין על מעות שבבית:

גמ': רבי אבון אמר. איתפלגון רבי אלעזר ורבי יוסי בר חנינה. חד אמר, למה מערימין עליו? מפני שכתוב בו ברכה. דכתיב כי יברכך ה' אלקיך. והברכה היא שבקל יכול להיפטר מהחומש. וחרנה אמר, למה פודין אותו בשער הזול? מפני שכתוב בו ברכה. והברכה היא שיכול לפדות בשער הזול. תנן, מערימין על מעשר שני. כיצד? אומר אדם לחבירו, לבנו ולבתו הגדולים, לעבדו ולשפחתו העברים. הילך מעות האלו, ופדה לך את מעשר זה. מה אנו קיימין? אם כשאמר לו צא ופדה לי, שלוחו הוא, וצריך להוסיף חומש. צא ופדה לך, שלו הן שהרי נתנן לו במתנה. ואיזו הערמה יש כאן? אלא כי אנו קיימין כשאמר לו. פדה לי על מעות משלך שהקנה לו את המעות אבל הפירות נשארו ברשותו, או פדה לך על מעות משלי. ותני כן. פדה לי משלך, פדה לך משלי שהקנה לו את הפירות אבל הכסף נשאר בידו, אינו מוסיף חומש. א"ר יוחנן. כל מעשר שאינו הוא ופדיונו משלו, אינו מוסיף חומש. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' חנינא. טעמא דר' יוחנן דכתיב [ויקרא כז לא] ואם גאל יגאל איש ממעשרו, חמישיתו יוסיף עליו. שרק כל שמעשרו וחמישייתו שלו מוסיף חומש כדי שיהא הוא ופדיונו משלו. תנן, אומר אדם לעבדו ולשפחתו העברים. הילך מעות האלו, ופדה לך את מעשר זה. מה אנו קיימין? אם בגדולה, זכת בסימנים ואין היא שפחתו. אם בקטנה, קטן זוכה? א"ר יודן בר שלום קומי רבי יוסי. תפטר כמאן דאמר, הקטן שהגיע לעונת נדרים תורם. א"ל. ואפילו כמ"ד הקטן תורם, קטן זוכה? [דף כג עמוד ב] על דעתין דרבנין דתמן, ניחא. דתמן אמרין בשם רב נחמן בר יעקב. שלוש מידות בקטן כל שנותנין לו אגוז ומשליכו. צרור והוא נוטלו, המוציא בידו, כמוציא באשפה. אגוז והוא נוטלו, צרור והוא משליכו. גזילו גזל מפני דרכי שלום. אגוז וצרור, והוא נוטלן ומצניען ומביאן לאחר זמן כשמבקשים מהם, גזילו גזל גמור. וזכה לעצמו, אבל לא לאחרים. רב הונא אמר. כשם שהוא זוכה לעצמו, כך הוא זוכה לאחרים. הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב [שמות כב ו] כי יתן איש. מתנת איש מתנה. ואין מתנת קטן מתנה, הרי שלדעת חכמי בבלי יש קטן שיש לו זכיה דבר תורה. אבל לחכמי ארץ ישראל אן קטן שיש לו זכיה מהתורה. דאמר רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן, וכן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן. לעולם אין גזילו גזל גמור, עד שיביא שתי שערות. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. מה שאמרו רבנן דתמן שאם נותנים לו אגוז וצרור, והוא נוטלן ומצניען ומביאן לאחר זמן כשמבקשים מהם, גזילו גזל גמור. הדא דתימא, להוציא ממנו בדין. אבל להביא קרבן שבועה, אם גזל ממנו וכיחש ונשבע והודה, כל עמא מודיי שאינו חייב עד שיביא שתי שערות, דכתיב וכיחש בעמיתו. איתמר הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב [שמות כב ו] כי יתן איש. מתנת איש מתנה. ואין מתנת קטן מתנה. חברייא אמרי. רבי יוסי בעי. מעתה. אפילו לעצמו לא יזכה? דכתיב כי יתן איש אל רעהו. עד שיהא כרעהו. הגמרא נשארת בשאלה. על דעתין דרבנין דתמן, ניחא. ברם כרבנן דהכא שאמרו אין גזלו גמור עד שיביא שתי שערות, קשה. אם מדובר בשפחה קטנה, אין לה זכיה. ואם בגדולה, אינה שפחתו שיוצאת בסימנים? אמר רבי יוסי בי רבי בון. רב שמואל בר רב יצחק פתר לה בשיטת תנא דפעוטות. דתנין תמן. הפעוטות גיל שבע שמונה מקחן מקח, וממכרן ממכר במטלטלין ולכן יכולה לזכות. קשיא לרבנן דתמן דאמרי קטן יש לו זכיה לעצמו אבל לא לאחרים. והתנין, גבי שיתופי מבואות. ומזכה לכל בני המבוי ע"י בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה, לא ע"י בנו ובתו הקטנים, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים, מפני שידן כידו. על ידי בנו

ובתו הקטנים אינו מזכה מפני שידן כידו. הא על ידי קטן וקטנה אחרים, מזכה לאחרים? רבנן דקיסרין אמרין. כאן בקטן שהגיעה לעונת הפעוטות גיל שבע שמונה שיש בו דעת ויש להם זכיה גם לאחרים, כאן בקטן שאין בו דעת. תמן תנינן. השואל את הפרה. ושילחה לו ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו בן של המשאיל, בן של השואל, אם מתה בדרך פטור, ואם אמר לו שלח, השואל מתחייב באונסים. לית הדא אמרה, שעבד כנעני זכה מרבו לאחר? א"ר אלעזר. תפטר בעבד עברי. א"ר יוחנן. אפילו תיפתרנה בעבד כנעני. תיפתר באומר לו, פתח לה והיא באה מאיליה שאן העבד זוכה לבעלים אלא הבעלים שיעבד את עצמו להתחייב עליה באונסין. ותני כן. הנהיגה, המשיכה, קרא לה ובאת אחריו, נתחייב לה לשלם כשואל אף שלא עשה קנין שיעבד עצמו להתחייב באונסין. רבי זעירא שמע לה שעבד לא יכול לזכות מיד רבו לאחר, מן הכא דתנן. אבל אינו מזכה. לא ע"י בנו ובתו הקטנים, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים, מפני שידן כידו. לית הדא אמרה, שאין העבד זכה מרבו לאחר? תיפתר כרבי מאיר. דרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו לגמרי. ואין קנין לעבד בלא רבו, אפילו אם אחר הקנה לו על מנת שאין לרבו רשות בו. אבל לרבנן, כמו שאחר יכול להקנות לעבד על מנת שאין לרבו. אף כאן יכול הרב להקנות לאחר על ידי העבד. והתנינן, גבי שיתופי מבואות. ומזכה לכל בני המבוי ע"י בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה, לא ע"י בנו ובתו הקטנים, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים, מפני שידן כידו. וכאן אי אפשר להעמיד את המשנה כרבי מאיר. דאי כרבי מאיר, התני אשתו. והרי רבי מאיר סבר יד האשה כיד בעלה. ואך מזכה על ידה לאחרים? כך שחייבים להעמיד את המשנה כדעת רבנן. ומכאן שאף לרבנן אינו יכול להקנות לאחרים על ידי עבדו הכנעני. אמר רבי חנניה בשם רבי פינחס. נוכל להעמיד גם את המשנה הזו כרבי מאיר כפי שסובר רשב"א תיפתר כהדין תנייה, דתני. אשתו אינה פודה לו מעשר שני בלי חומש שידה כידו. רשב"א אומר משום ר"מ, אשתו פודה לו מע"ש בלא חומש שאן ידה כידו. להדין תנייה רשב"א, רבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו, ולא יד האשה כיד בעלה: תנן, מערימין על מעשר שני. כיצד? אומר אדם לחבירו, לבנו ולבתו הגדולים, לעבדו ולשפחתו העברים. הילך מעות האלו, ופדה לך את מעשר זה. בראשונה היו עושין כן במעות. היו נוטלין אותן ובורחין. התקינו שיהא עושין בפירות. אף על פי כן היו נוטלין אותן, ואוכלין אותן. התקינו שלא יתן את הפירות לידו, אלא שיהא מזכה לו אחד מעשרה אגב קרקע. רבי אינייא בר סוסי סלק גביה רבי יונה. נתן לו סלע ואמר ליה, פרוק לך בהדא סילעא. אמר ליה בתנאי שזו מתנה גמורה דאי בעי מינס נסא. לאחר שפדה בסלע, חזר ונסתה החזירה ליה. [דף כד עמוד א] א"ר יונה. כד שערית דעתיה דאלו נסתי, לא הוה אמר לי כלום. כך שהנתינה הייתה במתנה גמורה ולכן באמת יכולתי לפדות בלי להוסיף חומש, לפום כן יהבית יתה ליה. אבל אם לא היה נותן לי במתנה גמורה הייתי נעשה שליחו ולא יכולתי לפדות בלא חומש:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ד הלכה ד

מתני': משך ממנו מעשר בסלע, ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתים. נותן לו סלע, ומשתכר בסלע. וסלע מעשר שני שלו. משך ממנו מעשר בשתים, ולא הספיק לפדותו עד שעמד בסלע. נותן לו סלע מחוליו, וסלע של ממעשר שני משלו. אם היה עם הארץ, נותן לו מדמיו חולין או דמאי. הפודה מעשר שני ולא קרא שם. רבי יוסי אומר, דייו. רבי יהודה אומר, צריך לפרש. היה מדבר עם האשה על עיסקי גיטה וקידושיה. נתן לה קידושיה ולא פירש. רבי יוסי אומר דייו. ורבי יהודה אומר, צריך לפרש:

[דף כד עמוד ב] גמ': תנן, משך ממנו מעשר שני בסלע, ולא הספיק לשלם כדי לפדותו עד שעמד בשתים. נותן לו סלע תשלום המכירה, ומשתכר בסלע, שאף שצריך להוסיף עוד סלע לפדיון, מעשר שני שלו שמפריש סלע למעשר שני ונשאר בידו. מתניתין דלא כרבן שמעון בן גמליאל. דתנינן רבן שמעון בן גמליאל אומר. לעולם משיכתו של מעשר שני, הוא פדיונו. ואפילו התייקר, כבר נתחלל בשעת המשיכה. : אמר רבי יוסי בשם ר' אלעזר, אף שאחר שהלוקח משך, הפירות שלו. כשבא לשלם ולפדות מוסיף חומש על הסלע שנשאר אצלו ואין מוסיפין חומש על הסלע השנייה שנותן למוכר. והיה רבי אלעזר מסתכל ביה ותמה מדוע אינו מוסיף חומש. אמר ליה מה את מסתכל ביה? אף רבי

אילא מודי בה. כ"י דאמר רבי יוחנן. כל מע"ש שאין הוא ופדיונו משלו, אינו מוסיף חומש. והרי הפירות אחר המשיכה של הלוקח. על הסלע הראשון שנשאר אצלו מוסיף חומש. אבל הסלע השני שיהיה אצל המוכר לא מוסיף חומש: תנן, היה מדבר עם האשה על עיסקי גיטה וקידושיה. נתן לה קידושיה ולא פירש. רבי יוסי אומר ד"יו. ורבי יהודה אומר, צריך לפרש. מהו צריך לפרש? שצריך לומר זה גיטין, או זה קידושיך. אף הכא צריך לומר זה פדיון מעשר שני. רבי זעירא וחי"א בר אבון ואבא בר תחליפא אמרו בשם רבי הושעיה. מה פליגין? כשהפליגו דעתן לעניינות אחרים. אבל אם היו עסוקים באותו עניין, גט הוא. רבי חגי בעי קומי רבי יוסי. האם רבי יודה שאמר צריך לפרש, ורבי נתן כרבי יוסה שאינו צריך לפרש? דתנינן תמן. האישה שעשתה שליח לקבלה, אם רצה הבעל לחזור ולבטל את השליחות אחר שנתן לשליח, אינו יכול לחזור בו. ואם הבעל לא רצה שיהיה זה שליח לקבלה ואמר אי אפשי שתקבל לה. אלא הא לך ותן לה. אם רצה להחזיר, יחזיר. מתניתין דרבי. דמשמע שהבעל צריך לומר אי אפשי שתקבל לה. ואין די שיאמר לו הא לך גיטה ותהיה שליח להולכה. ואילו לרבי נתן, די שיאמר לו הא לך ותן לה כדי לבטלו משליחות הקבלה. דתני, אמרה לשליח התקבל לי גיטי. והלך ואמר לבעל, אשתך אמרה התקבל לי גיטי. ואמר לו הבעל, הוליכו לה. או תנו לה. או זכה לה, או התקבל לה, אם רצה להחזיר לא יחזיר, דברי רבי. דרבי אומר. בכולן לא יחזיר, עד שיאמר לו א"א שתקבל, אלא שתולך לה. רבי נתן אומר. אם אמר הבעל הוליכו לה, או תנו לה, אם רצה להחזיר יחזיר. אם אמר הבעל זכה לה, או התקבל לה, אם רצה להחזיר לא יחזיר. דלרבי נתן די שיאמר לו בלשון הולכה כדי לבטלו משליחות הקבלה. וקשיא על דרבי, הולך [דף כה עמוד א] הרי הולך משמע מדבורי. היינו שתהיה שליח הולכה מכוחי, ולמה אם רצה להחזיר לא יחזיר? וקשיא על דרבי נתן. אם אמר הבעל הא לך, משמע תהיה שליח מדיבורא של האשה כמו שהיא התכוונה, ולמה אם רצה להחזיר יחזיר? רבי חונא אמר. מכיון שהאישה אמרה התקבל לי. והבעל אמר הא לך. מספק נעשה שלוחו ושלוחה. ואמר איסה. כולה דתנינן שלוחו ושלוחה, מגורשת ואינה מגורשת. אמר ליה ומה בידך לדמות בן הדברים? והאמר רבי זעירא אמרו ח"יה בר בון ואבא בר תחליפא בשם רבי הושעיה. מה פליגין רבי יוסי ורבי יהודה? כשהפליגו דעתן לעניינים אחרים. אבל אם היו עסוקין באותו עניין, גט הוא. והכא רבי יוסי אפילו הן עסוקין באותו עניין היא המחלוקת שהשליח אומר לבעל האישה אמרה לי התקבל לי גיטי ומיד הבעל אומר לו הא לך. רבי עזרה בעי קומי רבי מנא. אף לעניין מתנה כן? שכשם שהאשה יכולה למנות שליח קבלה, אף שהגט אינו שלה ומתקבל בע"כ, כך יכול אדם למנות שליח לקבל מתנה? או שאן המקבל מתנה יכול למנות שליח קבלה, לפי שאן אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו? אמר ליה תמן התורה זיכת אותה בגיטה והיא עושה שליח לקבל דבר שהוא שלה. אית לך מימר במתנה אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו? ועוד מן הדא. דאמר רבי יוסי. ר' יעקב בר זבדי ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן. אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו, חוזר בו. קם רבי יוסי עם רבי יעקב בר זבדי אמר ליה. והיינו הין צדק? אמרין בשעה שאמר הין צדק הוה. שבאמת התכוון בכל ליבו לתת:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ד הלכה ה

מתני': המניח איסר ואכל עליו חציו, והלך למקום אחר והרי הוא יוצא בפונדיון, אוכל עליו עוד איסר. המניח פונדיון ואכל עליו חציו. והלך למקום אחר והרי הוא יוצא באיסר, אוכל עליו עוד פלג. פועל שראה את בל הבית ע"ה המניח איסר של מעשר שני. אוכל עליו אחד

עשר [דף כה עמוד ב] איסר ואחד ממאה באיסר. דנאמן על מע"ש נאמן גם על מעשר ראשון. אם היה מע"ש באיסר, הרי היה פירות בעשרה איסרים קדם שהפריש. וכדי לדעת כמה היה שם לפני הפרשת מעשר ראשון, נחלק ב0.9 ונקבל אחד עשר ואחד עשר מאיות. נוריד מזה עשירית לתרומת מעשר. שהרי המעשר היה אחד ואחד עשר מאיות, עשירית מזה זה בערך עשירית, ונקבל אחד עשר ומאית

בית שמאי אומרים הכל עשרה. שהנאמן על שני אינו נאמן על ראשון ובית הלל אומרים בודאי אחד עשר ובדמאי עשרה:

[דף כו עמוד א] גמ': תני רבי חייא, יש שני איסרין בפונדיון. א"ר מתניא. מתניתא אמרה כן. דתנן, המניח איסר ואכל עליו חציו היינו שחילל עליו פירות בשווי של חצי איסר. והלך לו למקום אחר והרי האיסר יוצא

בפונדיון. אוכל עליו עוד איסר. משמע שהחצי שאכל גם היה איסר מכאן ששני איסרים בפונדיון. שמואל אמר. לא מציא תניתה במדויק. כי אם היו בכל כלכלה מאה תאנים. צריך להפריש מהם עשרה תאנים למעשר. אבל עכשיו שבא להרים מעשרותיה מחברתה אין יסב חדא לעשר היינו עשרה תאנים, זה לא יהיה מספיק, שהרי עשרה תאנים מכשירים רק תשעים תאנים. וכיוון שנשאר עשרה תאנים שצריך לעשר עליהם וצריך מיסב חדא למאה. אין יסב חדא למאה, זה גם לא מדויק שהרי תאנה אחד מתקנת רק תשעה תאנים, ונשארה עוד תאנה אחת לא מתוקנת וצריך מיסב חדא לאלף שזה עשירית תאנה. אין יסב חדא לאלף, גם זה לא מדויק שכן עשרית מתקנת רק תשע עשיריות ונשארה עשירית אחת לא מתוקנת וצריך מסב חדא לעשרה אלפין, שזה מאית תאנה וכך הלאה: **תנן**, בית הלל אומרים בודאי אחד עשר. ובדמאי עשרה. תני בר קפרא. בית שמאי אומרים בודאי אחד עשר. ובדמאי עשרה. וב"ה אומרים בין בדמאי בין בודאי, אחד עשר הן. הורי רבי יודן בי רבי שלום כהדא דתני בר קפרא. בית הלל כרבי אליעזר. דרבי אליעזר אמר, הנאמן על השני נאמן על הראשון. א"ר יוסי. דברי הכל היא. דאפילו אם יסברו ב"ה כרבנן שחולקים על ר"א וסוברים שנאמן על השני אינו נאמן על הראשון, עדיין יכול לאכול אחד עשר בחזקת מתוקנים. דעשו אותו כתוספות הביכורים. מה תוספות הביכורים נאכלת בטהרה ופטורה מדמאי. אף זה נאכל משום שאן הוא טבול ל"שני שאינו שהרי ראינו שבעל הבית הפריש מעשר שני, ופטור מן הראשון שחכמים הקלו בפועל שיהיה פטור מדמאי אם ראה שהפרישו מעשר שני. אתא ר' חנניה ואמר בשם רבי יוסי, דר' אליעזר היא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ד הלכה ו

מתני': כל המעות הנמצאין, הרי אלו חולין. ואפילו דינרי זהב עם הכסף ועם המעות. מצא בתוכן חרש וכתוב עליו [דף כו עמוד ב] מעשר, הרי זה מעשר. המוצא כלי וכתוב עליו קרבן. רבי יהודה אומר. אם היה של חרש, הוא חולין ומה שבתוכו קרבן. ואם היה של מתכת, הוא קרבן ומה שבתוכו חולין. אמרו לו. אין דרך בני אדם להיות כונסין חולין בקרבן. המוצא כלי וכתוב עליו קו"ף, קרבן. מ"ם מעשר. דלי"ת דמאי. טי"ת טבל. תי"ו תרומה. שבשעת הסכנה היו כותבין תי"ו תחת תרומה. רבי יוסי אומר, וכולן שמות אדם הן. א"ר יוסי. אפילו מצא חבית והיא מליאה פירות וכתוב עליה תרומה, הרי אלו חולין. שאני אומר, אשתקד היתה מליאה פירות תרומה ופינה. האומר לבנו מעשר שני בזוית זו, ומצאו בזוית אחרת. הרי אלו חולין. הרי שם מנה, ומצא מאתים, השאר חולין. מאתים ומצא מנה, הכל מעשר:

גמ': **תנן**, כל המעות הנמצאין, הרי אלו חולין. ואפילו דינרי זהב עם הכסף ועם המעות. שלא תאמר הואיל ואין דרך בני אדם לעשות כן לערבב מטבעות מכל הסוגים יחד אלא כנראה שהם כספים שחילל עליהם מעשר, לכן יהא שני. לפום כן צריך מימר חולין. תני אל"ף דל"ת חי"ת טי"ת רי"ש תי"ו כל אלו סימן לתרומה. אל"ף קדמיתה. דלי"ת דמוע. חי"ת חלבו. טי"ת טובו. רי"ש ראשית. תי"ו תרומה. בשין אות ב' שני. פשין אות פ' שני שצריך פדיון. יו"ד מ"ם מעשר. מעשר עיר או פורקן, הפירות בתוכו מעשר שני, שצריך לאכלם בירושלים. לשם יוסי לשם שמעון לעלות לאוכלן בירושלים, חולין. שאני אומר סיבולת עשו ביניהן. **תנן**, א"ר יוסי. אפילו מצא חבית והיא מליאה פירות וכתוב עליה תרומה, הרי אלו חולין. שאני אומר, אשתקד היתה מליאה פירות תרומה ופינה. עד כדון ישנות. אבל חדשות מה יטען רבי יוסי? אני אומר אתמול היתה מליאה תרומה ופינה. כהדא דר' יונה ורבי יוסי הוון שותפין בגרביה חביות יין. כד דמך רבי יונה, אמר רבי מנא בנו לרבי יוסי. כל גרב דכתיב ביה ר' יונה דידי. אמר ליה, אשתקד הוה דיך, אישתא דידי. מצא כתוב על מגופתה של חבית מעשר הרי זה מעשר אפילו לרבי יוסי. דכיוון שכשפותחים את החבית שוברים את המגופה. וכשחותמים אותה עושים לה חדשה. מודה רבי יוסי שמה שכתוב עליה זה מה שבתוכה. נתן מעות מע"ש בכיס אחד ונתחלפו לו ומצא מעות אחרים מהו? [דף כז עמוד א] תמן תנינן. זימן שחורים ומצא

לבנים. לבנים ומצא שחורים. שנים ומצא שלשה, אסורין. שלשה ומצא שנים, מותרין. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא, דרבי היא. דתני, **האומר לבנו הרי שם מאתים ומצא מנה. מנה מונח ומנה** ניטל דברי רבי. וחכמים אומרים הכל חולין. חזר ואמר דברי הכל היא. שנייא היא בגוזלין שדרכן לפרוח. והתני רבי חלפתא בן שאול, היא הדבר בגוזלין היא הדבר בבצים. **והרי ביצים אן דרכם לפרוח**, הוי דרבי היא. *אפשר להעמיד אף כרבנן תמן הוא הניח, הוא מצא. ואם היו ביצים אחרות היה מכיר בהם.* ברם הכא אביו הניח **ובנו מצא. ואולי הם אחרות ולא הכיר בהם.** רבי בון בר כהן אמר קומי רבי יסא בשם רבי אחא. הורי רבי **אבא** בר זבדא במעשר שני כהדא דרבי. הרי שהיה מצטער על מעותיו של אביו. נראה לו אביו בחלום ואמר לו כך וכך הם, ובמקום פלוני הם **ושל מעשר שני הם.** אתא עובדא קומי רבנין אמרין. דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין. רבי יונה בעי. מצטער וחמי, ואת אמרת הכין? אמר רבי יוסי לא מסתברא **דא אלא ההפך.** בההוא דלא מצטער וחמי, **יש מקום לחשוב שמה שראה בחלום שהמעות מע"ש זה אמת.** ברם הכא, כמה דבר נש הוי מהרהר, הוא חלים. **וכיוון שהצטער על מעות אמרו לו שהם מע"ש** שלא יכול להשתמש בהם בקלות. אמר רבי אבין. מאן דעבד יאות, עבד כרבי יוסי. חד בר נש אתא לגבי דרבי יוסי בן חלפתא. אמר ליה. חמית בחילמאי **דאיתאמר לי איזול לקפודקיא**, ואת משכח מדלא *אוצר* דאבוך. אמר ליה, אזל אבוי דההוא גברא לקפודקיא מן יומוי? אמר ליה לא. אמר ליה **אם כך**, איזל מני עשר שריין גו בייתך, ואת משכח מדלא דאבוך תחות קפא דקוריא *קורה עשירית*. חד בר נש אתא לגבי דרבי יוסי בר חלפתא. אמר ליה, חמית בחילמאי לבוש חד כליל דזית. אמר ליה, דאת מתרוממא *תעלה לגדולה*. לבתר יומין אתא חד חורן. אמר ליה, חמית בחילמאי לבוש כלילא דזית. **א"ל דאת מלקי. א"ל**, לההוא גברא אמרת דאת מתרוממא, ולי אמרת דאת מלקי? אמר ליה. ההוא הוה **חזי זיתים** בנציא, ואת בחבטיא *כשחובטים בהם*. חד בר נש אתא לגבי דרבי ישמעאל ב"ר יוסי. **א"ל חמית בחילמאי משקא זיתא משח.** **א"ל** תיפח רוחיה דההוא גברא, דלאימיה הוא חכים *בא על אימו*. חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. **א"ל**, חמית בחילמאי עיני נשקה חבירתה. אמר ליה תיפח רוחיה דההוא גברא. דלאחתיה הוא חכים. חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר ליה, חמית בחילמאי אית לי תלתא עינין. אמר ליה [דף כז עמוד ב] תנורין את עביד. תרתין עיניך, ועיניה דתנורא. *שארובת התנור נקראת עין*. חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר ליה, חמית בחילמאי אית לי ארבעה אודנין. אמר ליה. מלוי את **ממלא** אתה *שואב מים*. תרתין אודניך, ותרתין אודני דגברא. **חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר ליה, חמית בחילמאי ברייתא ערקין מן קומי. א"ל**, דאת מייתי איזיאי *אבוקה של אש*. וכל עמא ערקין מן קדמך. חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. **א"ל** חמית בחילמאי לביש חד פינקס דתרי עשר לוחין *דפים*. אמר ליה איסטווא *איצטבא* דההוא גברא **ישן עליה**, אית בה תרי עשר מרקען *מטליות*. חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. **א"ל**, חמית בחילמאי בלע חד כוכב. **א"ל** תיפח רוחיה דההוא גברא, יהודאי קטל. דכתיב [במדבר כד יז] דרך כוכב מיעקב. חד בר נש אתא לקמיה דרבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר ליה, חמית בחילמאי כרמיה דההוא גברא מסיק **חסה**. **א"ל**, חמריה דההוא גברא מיפוק בסיס *יחמיץ* ואת מינסב חסין *חסה* וצבע *לטבול* כבסין *בחומץ*. חד בר נש אתא לגבי דרבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר ליה, חמית בחילמאי מיתמר לי הכין כך, "זרק אצבעתך נחת". אמר ליה הב לי אגראי ואנא אמר לך. אמר ליה חמית בחילמאי מיתמר לי הכין, "תיהו נפח בפומך". אמר ליה הב לי אגראי ואנא אמר לך. אמר ליה חמית בחילמאי הכין "זקיף אצבעך". אמר ליה לא אמרית לך הב לי אגרי ואנא אמר לך? כד דאיתמר לך הכין, נחת דילפא בחיטך. כד איתמר לך הכין, אינפחן. כד איתמר לך הכין, צמחין. חד כותיי אמר. אנא איזול מפלי *יצחק עליו* בהדין סבא דיהודאי. אתא לגביה אמר ליה. חמית בחילמאי ארבעה ארזין, וארבע שיקמין, מקניתא *קורות* אדרא *נוצות* תורתא *מקל*, וההוא גברא יתיב מדרך *יושב עליהם*. אמר ליה תיפח רוחיה דההוא גברא. לית הדין חלם, אפילו כן לית את נפיק ריקן. ארבעתי ארזי, ארבעת שיטתיה *המוטות* דערסא. ד' שיקמין, ארבעת כורעתא דערסא. מקניתה מרגלתא. אדרא דרא דתיבנא *של המיטה*. תורתא אצבעתא *שזה המקל שלמרגלות המיטה*. וההוא גברא יתיב מדרך. וההוא גברא רביע בגויה לא חיי ולא מיית. וכן הוות ליה. חדא איתא דאיתא לגבי ר' אליעזר. **אמרה ליה**, חמית בחילמאי, תיניתא *קורה* דבייתא מיתברא. אמר לה, דאת מולד בר דכר. אזלה וילדה בר דכר. בתר יומין אזלה בעיא ליה. אמרין לה תלמידוי, לית הוא הכא. אמרין לה, מה את בעיית מיניה? אמרה לון. חמית היא איתתא בחילמאי תיניתא *קורה שניה* דבייתא מיתברא. אמרין לה בעלה דהיא איתתא מיית. כד אתא ר' אליעזר, תנון ליה עובדא. אמר לון. קטלתון נפש. למה שאין החלום

הולך, אלא אחר פתרונו. שנאמר [בראשית מא יג] ויהי כאשר פתר לנו, כן היה. אמר רבי יוחנן. כל החלומות הולכין אחר פתרוניהון, חוץ מן היין. יש שותה יין וטוב לו. יש שותה יין ורע לו. תלמיד חכם שותה וטוב לו. עם הארץ שותה ורע לו. חד בר נש אתא לגבי רבי עקיבה. אמר ליה, חמית בחילמאי רגלי קטינא. אמר ליה, דמועדא מייתי, *שהמועד נקרא רגל* ולית מיכל קופד. אתא חד חורן לגביה. אמר, חמית בחלמאי רגלי מסובלא. א"ל מועדא מייתי, ואית לך קופד סגי. חד תלמיד מן דר' עקיבה הוה יתיב ואפוי משניין. אמר ליה, מהו כן? אמר ליה, חמית בחילמאי תלת מילין קשיין. באדר את מיית, וניסן לית את חמי, ומה דאת זרע לית את כנש. אמר ליה, תלתיהון טבין אינון. בהדרא דאורייתא את מתרוממא. וניסין לית את חמי *שלא תחלה ותזדקק לנס*. ומה דאת זרע לית את כנש. מה דאת מוליד לית את קבר:

הדרן עלך פרק המוליך פירות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ה הלכה א

[דף כח עמוד א] מתני': כרם רבעי מציינים אותו בקזוזות של אדמה. ושל ערלה בחרסית. ושל קברות בסיד, וממחה ושופך. אמר רבן שמעון בן גמליאל. במה דברים אמורים? בשביעית. אבל בשאר שני שבוע, הלעיטהו לרשע וימות. והצנועין מניחין את המעות ואומר. כל הנלקט מזה, מחולל על המעות האלו:

גמ': **תנן**, כרם רבעי מציינים אותו בקזוזות של אדמה. זוגא שאל לרבי. מה ניתני, כרם רבעי או נטע רבעי? היינו האם ערלה שייך רק בכרם או בכל העצים? אמר לון, פוקון שאלון לרבי יצחק רובא, דבחנת ליה כל מתניתא. נפקון ושאלון ליה. אמר לון רבעי נוהג בכל האילנות אלא. **בקדמיא** *המשניות הראשונות של הפרק,* גרסו כרם רבעי לפי שהדינים שם שייכים רק לכרם. ותייבא, גרסו נטע רבעי שהדינים שם שייכים לכל האילנות. ר' זעירא קובל לסביא דהוון ביומוי דר' יצחק רובא, דלא בחנון כל מתניתא מיניה. תני, כרם רבעי מציינים אותו בקזוזות אדמה, שהוא לשעה. ושל ערלה בחרסית. בחיורא שהוא מחזיק יותר מיכן. ושל קברות בסיד דהוא יותר מיכן. תני רבי תחליפא בן שאול. אם היו גפנים ערלה יחידות בתוך הכרם, תולה בהן אזני חביות. רבי זעירא בעי. למה לית אנן אמרין את שאר הדברים שמנו חכמים כל אחד ואחד לפי מה שהוא? כהדא דתני. אילן של הקדש, סוקרין אותו בסיקרא. בתי עבודה זרה, מפחמין אותן בפחמין. בית מנוגע, נותנין עליו אפר מקלה. מקום הרוג, בדם. מקום עגלה ערופה, בחגורה של אבנים להורות שאסור בזריעה. תני אילן של הקדש, סוקרין אותו בסיקרא. וחש לומר שמא אילן שהוא מנבל פירותיו הוא? ולא כן תני, אילן שהוא מנבל פירותיו סוקרין אותו בסיקרא ומטעינין אותו אבנים ומבהתיין ליה די עבד. **תמן ניכר שכבר עבר את שנות ערלה, כי צובעים אותו רק לאחר שהוא כבר גדול דלא יתיר פירו.** ברם הכא דיעבד בתחילה שהאילן צעיר. [דף כח עמוד ב] ר' יונה בעי. ולמה לית אנן אמרין. שבאילן שהוא מנבל פירותיו, צובע את כל העץ. ואילו בעץ של הקדש די בחוט של סיקרא זכר למזבח. כיי דתנינן תמן. חוט של סיקרא חוגרו באמצע. להבחין בין דמים העליונים לדמים התחתונים. תני רבי חייא סוקרין עליו בסיקרא "הקדש": **תנן**, אמר רבן שמעון בן גמליאל. במה דברים אמורים? בשביעית. אבל בשאר שני שבוע, הלעיטהו לרשע וימות. רבי יוסי ורשב"ג אמרו דבר אחד. כמה דרבי יוסי אמר אין אנו אחראין לרמאין. דתנן, הנותן לפונדקית, מעשר את שהוא נותן לה, ואת שהוא נוטל ממנה, מפני שחשודה לחלוף. אמר רבי יוסי אין אנו אחראין לרמאין, ואינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד. כן רבן שמעון בן גמליאל אומר אין אנו אחראין לרמאין. מסתברא דרבי יוסי יודי לרבן שמעון בן גמליאל. רבן שמעון בן גמליאל לא יודי לר' יוסי. ר' יוסי יודי לרבן שמעון בן גמליאל, שאין אנו אחראין לרמאין. רשב"ג לא יודי לר' יוסי. שאין דרך החבר להוציא מביתו דבר שאינו מתוקן: מניין לציון? אמר רבי ברכיה ב"ר יעקב בר בת יעקב בשם רבי חוניא דברת חוורן. ורבי יוסי אמר לה, כך אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנניא דברת חוורן. רבי יחזקאל ורבי עוזיאל בריה דרבי חוניא דברת חוורן אמרו בשם רבי חוניא דברת חוורן שנאמר [ויקרא יג מה] וטמא טמא יקרא. כדי שתהא הטומאה קורא לך בפיה

ואומרת לך פרוש. רבי הילא אמר בשם רבי שמואל ב"ר נחמן מדכתיב [יחזקאל לט טו] ועברו העוברים בארץ, וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון. מכאן שמציינין על העצמות. אדם. מכאן שמציינין על השדרה והגלגולת. ובנה. מכאן שמציינין על אבן קבועה. אם אומר את על תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו. במקום טהרה שלא מציינים על הטמאה אלא קרוב לה כדי שלא יפגעו בטמאה בטעות. ציון. מכאן לציון. תני, מצא אבן אחת מצויינת אף על פי שאין מקיימין כן, שאן מציינים על מקום הקבורה. אני אומר מת מצויין היה נתון תחתיה שהמסמן לא ידע את ההלכה. היו שתיים המאהיל עליהן טהור וביניהן טמא. היה חרוש בנתיים הרי הן כיחידות, וביניהן טהור וסביבותיהן טמא. תני, אין מציינין על הבשר שמא יתאכל הבשר. רבי יוסטי בר שונם בעי קומי רבי מנא. ולא נמצא מטמא טהרות למפרע? א"ל מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם: תנן, אמר רבן שמעון בן גמליאל. במה דברים אמורים? בשביעית. אבל בשאר שני שבוע, הלעיטהו לרשע וימות. חברייא אמרי. יאות אמר רבן שמעון בן גמליאל. וקשיא על דרבנין. לא ביום הוא מצייין. ולא בלילה הוא גונב ואינו רואה את החרסים? אמר לון רבי מנא מביום הוא מסייר לראות מהיכן לגנוב. כיי דאמר רבי חנינא נאמר [איוב כד טז] חתר בחושך בתים, יומם חתמו למו לא ראו אור. מיומם חתמו למו. כך היו אנשי דור המבול עושין. היו רושמיין באפכולסמין סימנים ביום, ובאין וגונבים בלילה. כד דרשה רבי חנינא בציפורין. איתעביד תלת מאה חתירין בתים שלמדו מהדרשה אך לגנוב: [דף כט עמוד א] תנן, והצנועין מניחין את המעות ואומר. כל הנלקט מזה, מחולל על המעות האלו. ויצייין? אם מצויין הוא היאך נקרא הוא צנוע? שהרי הוא רוצה להציל גם את אלו שלא אכפת להם שזה רבעי. אמר רבי יוחנן אתיא דרבי שמעון בן גמליאל דצנועין שאמר שהצנועים מניחים מעות ואומרים כל הנלקט יהיה מחולל על המעות היינו אחר שיקטפו יחול החילול. כמאן דאמר לעיתותי ערב. דתני רבי דוסא פעמים שהעניים לוקטים לקט שכחה ופאה יותר מהראוי להם, ונמצא שאוכלים טבלים, שרק לקט שכחה ופאה פטורים מהמעשר. וכדי למנוע מהם מכשול עומד בעה"ב בבקר ואומר כל מה שילקטו העניים בין העומרים, הבקר. הרי הוא הפקר. כי יש ברירה אבל אחר שיקחו העניים לא יעזור אם יפקיר, כיוון שאן אדם מפקיר דבר שאינו ברשותו. רבי יודה אומר אן ברירה לכן אומר כך לעיתותי ערב אחר שכבר לקחו אותם העניים. וחכמים אומרים אין הבקר אנסיין הבקר. שאין אנו אחראין לרמאין. ברם כמ"ד בשחרית, לא אתיא. כי לעניין פדיון נטע רבעי, אי אפשר לפדות אלא אחר שלקטו. שהרי אן אדם פודה במחובר לקרקע. אמר רבי ירמיה. אפילו כמאן דאמר בשחרית אתיא הוא. ולא רבן שמעון בן גמליאל היא? והרי הוא אית ליה משיכתו של מעשר שני הוא פדיונו. ואף כשמפריש מעות, אן הפדיון חל אלא בשעת משיכה, ואז כבר תלוש הוא. אמר רבי יוסי והיינו וקם לו? הרי בחילול מע"ש נאמר ונתן הכסף וקם לו, משמע שכשנותן הכסף, הפירות עומדים ברשותו. אבל כאן כשמושכים את פירות, הנטע רבעי כבר אינו ברשותו, ואיך הוא מחלל על דבר שאינו ברשותו? אלו ראה ככר מתגלגל בנהר ואמר ככר זה הקדש שמא כלום אמר? אמר רבי ירמיה. עד דאת מקשי לי למ"ד בשחרית, קשייתה את אותה שאלה למ"ד לעיתותי ערב אך הוא יכול לפדות אחר שאינו ברשותו. אמר ליה. מאן דאית ליה לעתותי ערב, לית ליה לאילין קשייתא: כי מי שסובר שמפקיר לעיתותי ערב, סובר שאדם יכול להפקיר דבר שאינו ברשותו. ולכן יסבור שיכול אדם לחלל דבר שאינו ברשותו. אבל ר' דוסא שאמר מפקיר בשחרית, כי סובר שיש ברירה ואן אדם מפקיר דבר שאינו ברשותו. ולשיטה זו יהיה קשה, איך יכול לחלל דבר שאינו ברשותו?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ה הלכה ב

[דף כט עמוד ב] מתני': כרם רבעי עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד. ואיזו היא תחומה? אילת מן הדרום. ועקרבה מן הצפון. ולוד מן המערב. והירדן מן המזרח. ומשרבו הפירות, התקינו שיהא נפדה סמוך לחומה. ותנאי היה בדבר. אימתי שירצו יחזור הדבר לכמות שהיה. ר' יוסי אומר. משחרב בית המקדש, היה התנאי הזה. ותנאי היה. אימתי שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, שיחזור הדבר לכמות שהיה. כרם רבעי. בית שמאי אומרים, אין לו חומש ואין לו ביעור. ובית הלל אומרים, יש לו. בית

שמאי אומרים. יש לו פרט ויש לו עוללות, והעניים פוּדִין לעצמן. ובית הלל אומרים, כולו לגת:

גמ': תנן, כרם רבעי עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד. ואיזו היא תחומה? אילת מן הדרום. ועקרבה מן הצפון. ולוד מן המערב. והירדן מן המזרח. א"ר אילא. בראשונה היו עושין יין בטהרה לנסכים, ולא היו ענבים מצויות. התקינו שלא יפדה את הכרם רבעי בכל מקום, אלא שיהא עולה לירושלים מהלך יום לכל צד. והרי גם כשמעלה אותם לירושלים, לא ימצאו הרבה ענבים דאף הן מחלקין אותן לקרובין ולשכנין ולמיודעין ולא ישאר לעטר את השוק?. אפילו דבר קל היה מעטר את השוק וזה היה מספיק: תנן, כרם רבעי עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד. ואיזו היא תחומה? אילת מן הדרום. ועקרבה מן הצפון. ולוד מן המערב. והירדן מן המזרח. הדא פליגא. דתני, גמ' שם אדם הוה שמש במגדל צבעייתא ליד לוד שזה רחוק מהתחום שמופיע במשנה כמהלך יום. בכל ערובת שובא מן דהוה עביד קנדילוי ומדליק לון. הוה סליק שבת בבית מקדשא. ואית דאמרין ספר בעל קורא הוה. בכל ערובת שובתא הוה סליק פשט סדרוי לבית המקדש, ונחית שבת בבייתיה. טרטריו שם אדם דמהלול מקום שהיה רחוק מלוד, הוה סליק שבת לגו בית מקדשא. ואעפ"כ ביום ראשון לא הוה בר נש קרץ משכים לתאינייא קדמוי מיניה. בנות צפורי, הוון סלקין שבתין בגו בית מקדשא, ולא הוה בר נש קרץ לתאינייא קדמוי מינהון. בנות לוד היו לשות עיסתן, ועולות ומתפללות ויורדות עד שלא יחמיצו. חד בר נש הוה קאים רדי. פסקת תורתיה קומוי. הוות פריא ברחה והוא פרי רץ אחריה להשיגה, פריא והוא פרי, עד דאשתכח יהיב בבבל. אמרו ליה, אימת נפקת? אמר לון יומא דין. אמרין בהיידא אתיתא? אמר לון בדא. אמרין ליה, איתא חמי לון. נפק בעי מיחמייא לון, ולא חכים לא זכר בהיידא דא. מכלל דפליגא. אפילו תימר לית הוא פליגא. מחילות היו ונגנזו. הדא הוא דכתיב [איכה ג ט] גדר דרכי בגזית, נתיבותי עוה. אמר רבי יונה בשם רבי זעירא. אפילו כרם שהיה סמוך לחומה, היה נפדה: תנן, ר' יוסי אומר. משחרב בית המקדש, היה התנאי הזה. ותנאי היה. אימתי שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, שיחזור הדבר לכמות שהיה. שיהיה אסור לפדות כדי שיהיו ענבים מצויים להם שיוכלו לעשות יין לנסכים בטהרה. אמר רבי אחא. זאת אומרת שבת המקדש עתיד להיבנות קודם למלכות בית דוד. שהרי כשיבא המשיח לא יהיה מחסור בפירות [דף ל עמוד א] דכתיב [דברים לב יד] ודם ענב תשתה חמר, ואת אמרת הכין, שתחזור התקנה שיעלו פירות לירושלים כי יהיה מחסור בענבים?: תנן, כרם רבעי. בית שמאי אומרים, אין לו חומש ואין לו ביעור. תני רבי אומר. במה דברים אמורים? בשביעית. אבל בשאר שני שבוע. בית שמאי אומרים, יש לו חומש ויש לו ביעור. על דעתיה דרבי, לא למדו לנטע רבעי אלא מגזרה שוה קדש קדש ממעשר שני. כמה דאת אמר אין מעשר שני בשביעית, ודכוותיה אין נטע רבעי בשביעית. מעתה אל יהי לו קדושה ולא יצטרך לחלל?. קדושתו מאיליו למדו ולא ממעשר שני. דכתיב [ויקרא יט כד] קודש הילולים. הרי הוא כקודש כביכורים שקורין עליהם את ההלל וביכורים נוהג בשביעית אבל חומש נלמד ממעשר שני וכיוון שאין מעשר שני בשביעית אן חומש בכרם רבעי בשביעית. ויהא מותר לאונן כביכורים?. תני קדש מגיד שהוא אסור לאונן. ויהא חייב בביעור כביכורים. בגין רבי שמעון. דרבי שמעון פוטר ביכורים מן הביעור. ויפדה במחובר לקרקע. ומדוע אמר הכל מודין שאין פודים במחובר לקרקע? תני רבן שמעון בן גמליאל אומר. אחד שביעית ואחד שאר שני שבוע. בית שמאי אומרים אין לו חומש ואין לו ביעור. על דעתיה דהדין תנייא, לא למדו נטע רבעי ממעשר שני כל עיקר. מעתה אל יהא לו קדושה? קדושתו מאיליו למדו דכתיב קודש הילולים. הרי הוא כקודש היינו כביכורים שקורין עליו את ההלל. ויהא מותר לאונן כביכורים. קדש, מגיד שהוא אסור לאונן. ויהא חייב בביעור כביכורים שחייבים גם בשביעית?. בגין דר"ש פוטר ביכורים מן הביעור. ויפדה במחובר לקרקע. ומדוע אמר הכל מודין שאין פודים במחובר לקרקע? רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו. הרי לביכורים אן פדיון, מניין שמועיל פדיון לרבעי? שנאמר קודש הילולים, קודש הילולים. דלא מתמנעין רבנין דרשי בין ה"א לחי"ת. תני רבי אייבי בר נגרי קומי רבי אילא דרבי ישמעאל כתיב[שם כז לא] ואם גאל יגאל איש ממעשרו, חמישיתו יוסף עליו. עליו. פרט לנטע רבעי, שאין חייבים עליו חומש ברייתא זו כב"ש. חזר ותנא קומוי. ואם גאל יגאל איש. שתי גאולות הן. אחת למעשר שני, ואחת לנטע רבעי. ששום בכל דיניהם ברייתא זו כב"ה. תמן תנין. ר' יודה אומר, אין לנכרי כרם רבעי. וחכמים אומרים, יש לו. א"ר אלעזר. כיני מתניתא אין לנכרי כרם רבעי בסוריה. רב ביבי אמר קומי רבי זעירא בשם רבי אלעזר. אתיידא דרבי יודה, כבית שמאי. על דעתיה

דרכי יודה. כמה דבית שמאי אמרו, לא למדו לנטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בשביעית, **ודכוותיה** אין נטע רבעי בשביעית. כן רבי יודה אומר. לא למדו לנטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בסוריא. ודכוותיה אין נטע רבעי בסוריא. א"ל, חמי מה אמר. לא אמרו ב"ש, אלא אין לו חומש ואין לו ביעור. הא שאר כל הדברים יש לו. **וכרם רבעי בסוריא טעון חילול**. ואילו רבי יודה אומר, אין לנכרי נטע רבעי בסוריא **כלל**. שמואל בר אבא בעי. הא בית שמאי אומרים, לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בשביעית. ודכוותיה אין נטע רבעי בשביעית. ודכוותיה שלישית ושישית, הואיל ואין בהן מעשר שני. לא יהא בהן נטע רבעי? א"ר יוסי. שלישית ושישית, אף על פי שאין בהן מעשר שני, יש בהן מעשרות. שביעית, אין לו מעשרות כל עיקר. חיפה שאל. הא רבי יודה אמר, לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בסוריא. ודכוותיה אין נטע רבעי בסוריא. ודכוותיה לא למדו תרומת **תודה** אלא מתרומת מעשר. כמה דתימר אין תרומת מעשר במדבר. ודכוותיה לא תהא תרומת **תודה** במדבר? א"ר יוסי. לא למדו ממנו אלא לשיעורין **אבל עיקר החיוב כתוב במפורש**. תני רבי יוסי בי רבי יודה. רבי **אלעזר** ב"ר שמעון אומר, לא נתחייבו ישראל בנטע רבעי, אלא לאחר ארבע עשרה שנה. שבע שכיבשו ושבע שחילקו. אמר רב חסדא. אתיא דרבי יוסי בי רבי יודה, בשיטת רבי יודה אבוי. כמה דרבי יודה אמר, לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בסוריא. ודכוותיה אין נטע רבעי בסוריא. ודכוותיה אין נטע רבעי בסוריא. כן רבי יוסי בי רבי יודה אומר, לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני, אלא לאחר ארבע עשרה שנה. ודכוותיה אין נטע רבעי אלא לאחר ארבע עשרה שנה. א"ר יוסי. הוא בשיטת בנו. דר' יהודה ודאי **סובר כר' יוסי בנו שאין נטע רבעי אלא אחר י"ד שנים, אבל אין ודאות שר' יוסי יסבור כאביו. דסוריא למודה שהיא חמורה מארבע עשרה שנה, כגון מעשרות שנהגים בסוריא ולא**

נהגו ב"ד השנים. **לכן אם אתה אומר שנטע רבעי נוהג בי"ד השנים, ק"ו שנוהג בסוריא. ואם אתה פוטר בסוריא שהיא חמורה, ק"ו שתפטור בי"ד שנים.** ואין ארבע עשרה שנה למודה מסוריא. **לכן אם ר' יוסי אומר שיש לנכרי דיני נטע רבעי בסוריא, אין זאת אומרת שסיבור שהיו דיני נטע רבעי בי"ד השנים, כי בסוריא יש חומרה מה שאין בי"ד שנים.** כתיב [שם יט כה] ובשנה הרביעית יהיה כל פרוי קדש הלולים ובשנה החמישית תאכלו את פרוי להוסיף לכם וגומר. ובשנה החמישית. רבי יוסי הגלילי אומר, הרי את כמוסיף פירות חמישית על פירות רביעית. מה פירות חמישית לבעליון, אף פירות רביעית לבעליון. רבי זעירא ורבי יסא אמרו בשם רבי יוחנן. אתיא דרבי יוסי הגלילי כרבי יודה. **שר' יהודה מקיש נטע רבעי למע"ש, וכשם שמע"ש לרבי יהודה ממון בעלים. אף נטע רבעי ממון בעלים.** כמה דרבי יודה עושה אותו כנכסיו. כן רבי יוסי הגלילי עושה נטע רבעי כנכסיו. ר' ירמיה בעי קומי רבי זעירא. כדברי מי שהוא עושה אותו כנכסיו. מהו שיהא חייב במעשרות? א"ל כ"י דאמר ר' יהושע בן לוי. דאמר רבי אבין בשם ר' יהושע בן לוי. לא סוף דבר הלכה זו. אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין, ואין אתה יודע מה טיבה. צא וראה היאך הציבור נוהג, ונהוג. ואנן חמיין ציבורא דלא מפרישין. אמר רבי מנא. **והרי רבי יהודה דאמר כרם רבעי ממון בעלים. הוא דאמר כבית שמאי.** ויש ציבור כבית שמאי? אמר רבי אבין. כלום למדנו נטע רבעי, אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני חייב במעשרות. ודכוותיה אין נטע רבעי חייב במעשרות. רבי אבא ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. עיסת מעשר שני בירושלים כרבי מאיר, פטורה מן החלה **שהיא ממון גבוה.** כרבי יודה חייבת בחלה. אמר רבי יודה. לא אמרו, אלא בירושלים. הא בגבולין לא. **שאין לו היתר אכילה עד שיעלה לירושלים או עד שיפדה, ועד אז הרי הוא כממון גבוה. ופטור מן החלה. וכיון שבשעת גלגול העיסה היה פטור, גם אם עלה לירושלים, פטור מהמעשרות.** רבי אבא בר כהן בעי קומי רבי יוסי. כדברי מי שמחייב בפרט, מהו שתהא חייבת בחלה **אם פדה את הענבים וקנה בכסף קמח?** א"ל. ולא רבי יודה היא? **והרי הוא מחייב.** וסברינן מימר כל הדא הילכתא רבי יודה כבית שמאי:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ה הלכה ג

[דף ל עמוד ב] מתני': כיצד פוּדִין נטע רבעי? מניח את הסלע על פי שלשה. ואומר, כמה אדם רוצה לפדות לו בסלע על מנת להוציא יציאות מביתו. ומניח את המעות ואומר. כל הנלקט מזה מחולל על המעות הללו, מכך וכך סלים בסלע. ובשביעית פודהו

בשוויו. אם היה הכל מובקר, אין לו אלא שכר לקיטה. הפודה נטע רבעי שלו, מוסיף עליו חמישיתו. בין שהוא שלו, בין שניתן לו במתנה: ערב יום טוב הראשון של פסח, של רביעית ושל שביעית היה ביעור. כיצד היה הביעור? נותנין תרומה ותרומת מעשר לבעליה. ומעשר ראשון לבעליו. ומעשר עני לבעליו. מעשר שני והביכורים, מתבערין מן העולם בכל מקום. רבי שמעון אומר. הביכורין נותנין לכהנים כתרומה. התבשיל. בית שמאי אומרים, צריך לבער. ובית הלל אומרים, הרי הוא כמבוער. מי שהיו לו פירות בזמן הזה, והגיעה שעת הביעור. בית שמאי אומרים. צריך לחללן על הכסף ואן צריך לאבדו. ובית הלל אומרים. אחד שהן כסף ואחד שהן פירות:

גמ': תנן, כיצד פודין נטע רבעי? מניח את הסל על פי שלשה. ואומר, כמה אדם רוצה לפדות לו בסלע על מנת להוציא יציאות מביתו. צריך לגרוס כמה אדם רוצה ליקח לו בסלע, ובשווי זה פודה. תנן, אם היה הכל מובקר, אין לו אלא שכר לקיטה. צריך לגרוס אין לו אלא שכר עקיצה. שביק שיק לקיטה ובפירות עקיצה. רבי הושעיה מפי'ק תלתא איסתנסין מפונקים שמבקשים שכר גבוה על עבודתם ומפרי'ק ומחסיר את השכר שהם מבקשים עבור העבודה על פומהון. כתיב [דברים יד כח] מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך. תנן, ערב יום טוב הראשון של פסח של רביעית ושל שביעית היה ביעור. יכול פעם אחת בשבוע את חייב להוציא את המעשרות ולהוציא מעשר עני? ת"ל מקצה שלש שנים. אחת לשלש שנים ולא אחת לשבע, אלא בשלישית ובשביעית שני פעמים בשבוע. כתיב מקצה שלוש שנים, קורא אני ראש השנה. יכול כיון שנכנס ראש השנה את חייב לבער את המעשרות ולהוציא מעשר עני? ת"ל מקצה שלש שנים. אין מקצה אלא סוף. בסוף שנה את מבער. ואין את מבער בראש השנה. אי בסוף שנה, יכול כיון בדיוק בראשה של רביעית את חייב לבער את המעשרות ולהוציא מעשר עני? תלמוד לומר [שם כו יב] כי תכלה לעשר את כל תבואתך. כשתכלה לעשר את כל הפירות, והרי הרבה פירות של שלשית לא נאספים אלא אחר סוכות. אי כשתכלה לעשר את כל הפירות, יכול אפילו בחנוכה? נאמר כאן מקצה ונאמר להלן [שם לא י] מקצה שבע שנים, במועד שנת השמיטה בחג הסוכות. מה מקץ שנאמר להלן במועד זמן שיש בו חג, אף כאן במועד. אי מה מקץ שנאמר להלן בחג הסוכות, אף כאן בחג הסוכות. ת"ל כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך. אימתי הוא מכלה לעשר את כל הפירות? בפסח של רביעית. בשנה ההיא את זקוק לבערו, ואין את זקוק לבערו בשאר כל השנים. בשנה ההיא את זקוק לבער, ואין את זקוק לבער ירק שיצא מראש השנה הרביעית עד הפסח דראשונה שניה ושלישית מתבערים ברביעית. רביעית חמישית ושישית מתבערים בשביעית. חברייא אמרין שהכוונה שאינו מתוודה על הירק שגדל ברביעית בן ראש השנה לפסח ברביעית, אלא בחמישית. רבי הילא אמר. הירק שגדל ברביעית בן ראש השנה לפסח אינו מעכב ודוי שמתוודה ברביעית לפירות השנה הראשונה והשניה והשלישית. אלא את וידוי שמתוודה על פירות רביעית חמישית ושישית בשנה השביעית. מה נפק מביניהון? עבר ולא נתן המעשרות על מה שגדל ברביעית ונתוודה. על דעתיהון דחברייא פסול שלא אמרו אלא שאינו מתוודה עליו ברביעי. אבל ודאי אם לא נתן את המעשרות מעכב. על דעתיה דרבי הילא כשר: כתיב[דף לא עמוד א] מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההיא. בשנה ההיא את מוציאו מן הטמא על הטהור. ואין את מוציאו בשאר כל השנים מן הטמא על הטהור. מה הכוונה? א"ר אלעזר כיני מתניתא. בשנה ההיא שהיא שנת מעשר עני, את מוציאו ממקום טומאה למקום טהרה, כדי שגם עניים כהנים יוכלו לקחת. ואין את מוציאו בשאר כל השנים ממקום טומאה למקום טהרה. שהרי מעשר ראשון ללוי ומעשר שני לבעלים שאינם מזהרים על טמאה. אתיא דרבי אלעזר כמאן דאמר אין מוציאין מעשר לכהונה שאם היו נותנים מעשר גם לכהנים, היה צריך בכל השנים לעשות כך. ב'יומוי דרבי יהושע בן לוי ביקשו להימנות שלא ליתן מעשר לכהונה. אמרין מאן ייעול? רבי יהושע בן לוי דוודאי דהוא מסייע ללויאי שהוא עצמו לוי. עאל וסייע לכהנים. אמר בעשרים וארבעה מקומות נקראו הכהנים לויים וזה אחד מהן [יחזקאל מד טו] והכהנים הלויים בני צדוק. רבי בנימין בר גידול ורבי אחא הוון יתיבין אמרין והא כתיב [נחמיה י לט] והיה הכהן בן אהרן עם הלויים במעשר הלויים. משמע שהכהנים חלקו עם הלויים במעשר. הכוונה שהלוי יתן לו תרומת מעשר. והכתיב [נחמיה י לט] והלויים יעלו את המעשר. שיתנו תרומת מעשר ממה שקיבלו חכהנים, משמע שהפסוק הקודם דבר על מעשר ראשון? רב חונא וחברייא שניהם אמרו שנותנים

לכהן מעשר. חד מנהון אמר מדכתיב, ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה. היה יכול לומר לבני לוי. מה תלמוד לומר ולבני? אלא מכאן שנותנין מעשר לכהונה. וחרנא אמר. אפילו לית כתיב אלא לבני, נותנין מעשר לכהונה. **דאלו** מאן דאמר פלן ברי יסב מקמת פלן. ושאר נכסי ירשו בני, דילמא לא נסב עמהון?. **אף כאן זה שהתורה נתנה לכהנים עשרים וארבע מתנות, לא הוציאה אותם משבט לוי לענין קבלת מעשר ראשון.** רבי יונה יהב מעשרוי לרבי אחא בר עולא שהיה כהן. לא משום דהוה כהן ויש מצווה להקדים כהנים ללויים במעשר, אלא משום דהוה לעי באורייתא. מה טעמא? **דכתיב** [דברי הימים ב לא ד] ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת הכהנים והלויים, למען יחזקו בתורת ה'. רב הונא היה כהן לא נסב מעשר. רבי אחא היה כהן לא נסב מעשר. סילני שאל לר' חייא בר אבא שהיה כהן מהו שיהא מותר לעשות אשפה על פתח חצירו בשביעית ושרא ליה. והוון אמרין שהוא פסק לו כך כיוון שהוא נותן לו את המעשרות. הורי על גרמיה לצאת לחוץ לארץ, בגין דלא מיסב מעשר. ולא רצה להשאר בארץ ולא ליטול מעשרות כי חשש שמא אם יסרב לקבל יש בזה משום חילול הקדש. שאל בר נש לרבי שמואל בר נחמן אזל שאל לרבי יונתן מהו דנסב?. אמר לו סב, ומה דנפל לשבטך נפל לך והכהנים נהגו לקחת מעשר. רבי ינאי מפקד לקריבוי. כד תהיוון חכרין ארע, לא תחכרון אלא מן דחלונייא. **ולא מכהנים שהם לוקחים לעצמם המעשרות שלא כדון.** ולא היא דאף על גב דאת אמר אין נותנין מעשר לכהונה. מודה שאין מוציאין שלו מידו. מה טעמא? **דכתיב** [במדבר יח כו] כי תקחו מאת בני ישראל, את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם, והרמותם ממנו את תרומת ה', מעשר מן המעשר. מאת בני ישראל את מוציא, ואין את מוציא ממכירי כהונה ולוייה. **וכהן שלווה מישראל חבירו, יכול המלוה להפריש תרומה מפירותיו ולמכור לכל כהן שירצה וגובה את המעות בחובו.** ואף שלא נתן את התרומה לכהן והרי אן אדם מקנה דבר שלא בא לידו, כיוון שרגיל ליתן רק לכהן הזה, כאילו נתן. ואתייא כ"י דאמר רבי אלעזר. כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר. מאת בני ישראל את מוציא, ואין את מוציא מן הגוי. ואף כאן דורשים כן, מאת בני ישראל את מוציא, ואין את מוציא מן הכהן. רבי אבהו אמר. איתפלגון רבי יהושע בן חנניה ורבי אלעזר בן עזריה. רבי יהושע בן חנניה אמר, אין נותנין מעשר לכהונה. ורבי אלעזר בן עזריה אמר, נותנין מעשר לכהונה. מתיב רבי יהושע בן חנניה לרבי אלעזר בן עזריה. והא כתיב במעשר [במדבר יח לא] ואכלתם אותו בכל מקום. מהו בכל מקום? וכי כהן בא ואוכלו עמו בקבר?. אמר ליה מהו בכל מקום? לרבות שאוכלו בעזרה. אמר ליה והא כתיב [במדבר יח לא] אתם וביתכם. ואשה נכנסת לעזרה?. רבי אבא הוה משתעי ההן עובדא. רבי אלעזר בן עזריה הוה יליף מיסב מעשרא דחדא גינה. והיה לאותה גינה שני פתחים, אחד למקום טומאה ואחד פתוח למקום טהרה. נפק רבי עקיבה לגביה דבע"ה, אמר ליה [דף לא עמוד ב] פתח ההן וסתום ההן. אין אתא ראב"ע אמור ליה, בא בדרך הזה. אמר ליה, ואין ראב"ע ישלח תלמידיה שאינו כהן? א"ל, אמור ליה [במדבר יח לא] אתם כתיב. ולא לשליח ואין אני נותן אלא לראב"ע. שמע רבי אלעזר בן עזריה אמר, מרצעה דעקיבה בן יוסף בא לכאן למנוע ממני ליטול את המעשר. באותה שעה החזיר ר' אלעזר בן עזריה כל המעשרות שנטל. אמר רבי יצחק בר אלעזר כשורתא בעיא מוליי להצית סב קיסמה מיניה וביה תדליק. כל גומרה דלא כויה בשעתה לא כויה: כך מיד שראב"ע שמע מה שאמר רק עקיבא החזיר את כל המעשרות ולא חיכה, כי אם היה מחכה, שוב לא היה מחזיר. תנן, התבשיל. בית שמאי אומרים, צריך לבער. ב"ה אומרים הרי הוא כמבוער. הכל מודין בפת ושמן שהוא צריך לבער. ביין ובתבלין שבתוך התבשיל שהוא כמבוער. מה פליגי? בתבשיל. בית שמאי אומרים צריך לבער. ובית הלל אומרים אינו צריך לבער. תנן, מי שהיו לו פירות בזמן הזה וכו' בש"א צריך לחלל על הכסף. ב"ה אומרים אחד שהן כסף ואחד שהן פירות. מה טעמא דבית שמאי? דכתיב וצרת הכסף. שהרי כבר אמרה תורה ונתת בכסף, והיה לו לומר וצרת בידך. למה נאמר וצרת הכסף בידך? בלבד בידך שברגע שהכסף בידך כבר אינו צריך ביעור. מה טעמא דבית הלל אפילו מחללו מהו מועיל? שהם סוברים שגם את הכסף צריך לבער:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ה הלכה ד

מתני': אמר רבי יהודה. בראשונה היו שולחין אצל בעלי בתים שבמדינות. מהרו והתקינו פירותיכם עד שלא תגיע שעת הביעור. עד שבא רבי עקיבה ולימד. שכל הפירות עד שלא באו לעונת המעשרות, פטורים מן הביעור. מי שהיו פירותיו רחוקים

ממנו, צריך לקרות להן שם. מעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו באים בספינה. אמר רבן גמליאל. עישור שאני עתיד למוד, נתון ליהושע ומקומו מושכר לו. עישור אחר שאני עתיד למוד, נתון לעקיבה שיזכה בו לעניים, ומקומו מושכר לו. אמר רבי יהושע. עישור שאני עתיד למוד, נתון לאלעזר, בן עזריה ומקומו מושכר לו. ונתקבלו זה מזה שכר:

גמ': תנן, אמר רבי יהודה. בראשונה היו שולחין אצל בעלי בתים שבמדינות. מהרו והתקינו פירותיכם עד שלא תגיע שעת הביעור. עד שבא רבי עקיבה ולימד. שכל הפירות עד שלא באו לעונת המעשרות, פטורים מן הביעור. אפילו באו לעונת מעשרות. ולא טבל הוא? ועל מה יחול דין ביעור? אמר רבי אילא בשם שמואל. זאת אומרת, שהטבל קרוי קודש. וכשהתורה אמרה בערתי הקודש מן הבית, אף טבל בכלל. אמר רבי יודה. מעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו יושבין על מעלות האולם בהר הבית. והיה יוחנן הכהן הסופר הלז יושב לפניהם. אמרו לו. צא וכתוב אחינו בני גלילא עילאה, ובני גלילא ארעיתא. שלמכון יסגא. מודענא לכון, דמטא זמן ביעורא. תפקון מעשריא מן מעטני זיתאי. לאחנא בני דרומא עילאה, ובני דרומא ארעיתא. מודענא לכון דמטא זמן ביעורא. תפקון מעשריא מעמרי שיבליא. לאחנא בני גלותא דבבל, ובני גלותא דמדאי, ובני גלותא דיון, ושאר כל גלוותהון דישראל, שלמכון יסגא. מודענא לכון, דאימריא רכיכין, וגוזליא דקיקין, ושפר באנפיי ובאנפי חביריי, מוספא על שתא דא תלתין יומין. תנן, אמר רבן גמליאל. עישור שאני עתיד למוד, נתון ליהושע ומקומו מושכר לו. עישור אחר שאני עתיד למוד, נתון לעקיבה שיזכה בו לעניים, ומקומו מושכר לו. אמר רבי יהושע. עישור שאני עתיד למוד, נתון לאלעזר, בן עזריה ומקומו מושכר לו. הדא אמרה, שאין נותנין מעשר לכהונה. שנייא היא, שהיה רבי יהושע בן חנניה תמן, ורצה לתת גם לו. אמר רבי חנניה. ומקומו מושכר לו. הדא אמרה [דף לב עמוד א] שהיה רבן גמליאל צריך גם לזכות להם את הפירות בקנין סודר. דאילו קופתו של רבן גמליאל נתונה לתוך ביתו של רבי יהושע, ואומר יזכה למעשר שבה, כלום עשה כלום? ודאי שלא, שהרי הם בתוך קופתו של ר"ג. לכן חייב להקנות את הפירות בקנין סודר. אם עשה קנין סודר למה היה צריך להשכיר להם מקומם? א"ר הושעיה, בפירות המונחין על הקרקע. רבי רדיפה אמר, איתפלגון רבי ירמיה ורבי יוסי. חד אמר, הראוי ליטול זוכה. לפיכך עני זוכה לעני חברו בפאה שגם הוא ראוי ליטול כמותו. וחרנא אמר, הראוי ליתן זוכה. לפיכך עשיר זוכה לעני בפאה. מאן דאמר הראוי ליתן, כ"ש הראוי ליטול. ומאן דאמר הראוי ליטול, אבל הראוי ליתן לא. מתניתא פליגא על מ"ד הראוי ליטול זכה. דתנינן תמן. אמרה לשליח התקבל לי גיטי. והלך ואמר לבעל, אשתך אמרה התקבל לי גיטי. ואמר לו הבעל, הוליכו לה. או נתנו לה. או זכה לה, או התקבל לה, אם רצה להחזיר לא יחזיר, דברי רבי. דרבי אומר. בכולן לא יחזיר, עד שיאמר לו א"א שתקבל, אלא שתוליך לה. רבי נתן אומר. אם אמר הבעל הוליכו לה, או נתנו לה, אם רצה להחזיר יחזיר. משמע שאותו אדם שהאישה מינתה לשליח קבלה, הבעל מינה אותו לשליח הולכה. והרי ממה נפשך. אם מדובר באשה שליחה, הרי אינה בתורת נתינת גט. ואך הבעל יכול למנות אותה לשליח הולכה? ואם מדובר בשליח גבר, אך האשה יכולה למנות אותו לשליח קבלה? הרי גבר אנו בקבלת גט. האיש כן בקבלת גט, שכן ראוי לקבל גט בתו. תנן, ושטר שחרור זה לעבדי. ואך יכול השליח לזכות לעבד הרי הוא בן חורין ואינו בקבלת גט שיחרור?, בעבד שליח. שכן ראוי לקבל גט שחרורו. אי בעבד והתנין ברישא, התקבל גט זה לאשתי, או הולך גט זה לאשתי. אם רצה להחזיר יחזיר. [דף כג עמוד א] והעבד ראוי להוליך את הגט? פתר לה לצדדין. גט בשליח בן חורין, שכן ראוי לקבל גט ביתו קטנה, גט שיחרור בשליח עבד, שכן ראוי לקבל גט שיחרורו. והא מתניתא פליגי על מ"ד הראוי ליטול זכה. דתנינן תמן. עישור שאני עתיד למוד, נתון לעקיבה בן יוסף, ומקומו מושכר לו. ור"ע ראוי ליטול הוא? פתר לה, קודם שהעשיר. ואפילו תימר משהעשיר. תיפותר, כשהיה פרנס. ויד הפרנס כיד העני. מילתיה דריב"ל אמרה, הראוי ליטול זכה. דאמר ריב"ל. בבע"ה עשיר נחלקו. אבל בבע"ה עני, מתוך שהוא ראוי ליטול, זכה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני

פרק ה הלכה ה

מתני': במנחה ביום טוב **אחרון של פסח** היו מתודין. כיצד היה הוידוין? [דברים כו יג] בערתי הקודש מן הבית. זה מעשר שני ונטע רבעי. ונתתיו ללוי זה מעשר לוי. וגם נתתיו, זה תרומה ותרומת מעשר. לגר ליתום ולאלמנה, זה מעשר עני. הלקט והשכחה והפיאה אף על פי שאין מעכבים את הוידוין. מן הבית, זו חלה. ככל מצותך אשר צויתני. הא אם הקדים מעשר שני לראשון, אינו יכול להתודות. לא עברתי ממצותך, לא הפרשתי ממין על שאינו מינו. לא מן התלוש על המחובר, ולא מן המחובר על התלוש. לא מן החדש על הישן, ולא מן הישן על החדש. ולא שכחתי מלברכך ומלהזכיר שמך עליו. לא אכלתי באוני ממנו. הא אם אכלו באנינות אינו [דף לב עמוד ב] יכול להתודות. ולא בערתי ממנו בטמא. הא אם הפרישו בטומאה, אינו יכול להתודות. ולא נתתי ממנו למת. לא לקחתי ממנו ארון ותכריכין למת. ולא נתתים לאוננים אחרים. שמעתי בקול ה' אלהי. הבאתיו לבית הבחירה. עשיתי ככל אשר צויתני, שמחתי ושימחתי בו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים. עשינו מה שגזרתה עלינו, אף אתה עשה מה שהבטחתנו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל, בבנים ובבנות. ואת האדמה אשר נתת לנו, בטל וברוחות ובמטר ובוולדות בהמה. אשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש, כדי שתתן טעם בפירות. מיכן אמרו. שישראל וממזרים מתוודין. אבל לא גרים, ולא עבדים משוחררים, שאין להן חלק בארץ. רבי מאיר אומר. אף לא כהנים ולוים, שלא נטלו חלק בארץ. רבי יוסי אומר. יש להם ערי מגרש. יוחנן כהן גדול העביר הודיית המעשר. אף הוא ביטל את המעוררין ואת הנוקפין. עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים. ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

גמ': **תנן, במנחה ביום טוב אחרון של פסח היו מתודין.** ויתודה ביום טוב ראשון של פסח? כדי שיהא לו מה לאכול ברגל. **שאם יבער את המע"ש ביום טוב הראשון, לא יהיה לו מה לאכול כשיגיע לירושלים.** ויתודה בשחרית? עד כאן מצוה הוא לאכל. תני והביכורים. מאן תנא ביכורים? רבנין. מאן לא תני ביכורים? רבי שמעון. דתנינן הביכורים חייבים בביעור, ורבי שמעון פוטר. נתתיו ללוי. מכאן שאין נותנין מעשר לכהונה: אמר רבי יונה. **מזה שחייב להפריש כסדר** זאת אומרת, נשרף טיבלו אינו יכול להתודות. **שאם כשלא עשה כסדר אינו מתודה, אם לא הפריש כלל, ק"ו שאינו מתודה.** אית תניי תני כל המצות שבתורה מעכבות. שהרי אומר עשיתי ככל מצותך אשר צויתני. ואית תניי תני כל המצות שבפרשה מעכבות. רבי אחא בר פפא בעי קומי רבי זעירא. **לא לו הסוברים שכל מצוה מעכבת, אפילו מצוה שאינה מפורשת כגון הקדים תפילה של ראש לתפילה של יד?** אמר ליה אופי אנא סבר כן שמעכב. אמר רבי יוסי בי רבי בון **כשמפריש חלה צריך לומר הרי זו חלה על כל העיסה וכשמפריש תרומה יאמר הרי זו תרומה על כל הפירות. הגדתי לה' זה שם המיוחד, מלמד שצריך לברך על הפרשה בשם השם. מניין שאם עשה כל העיסה חלה או כל גרנו תרומה, לא עשה כלום עד שישיר מקצת?** תלמוד לומר מראשית ולא כל ראשית: **הסך מעשר שני חוץ לירושלים מניין שהוא עובר בעשה? אמר רבי אלעזר בשם ר' סימיי. דכתיב לא נתתי ממנו למת.** מה אנו קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין. **הרי זה דבר שהוא אסור לחי שהרי לא הותר אלא אכילה ושתייה.** לחי הוא אסור, לא כל שכן למת?. אלא איזהו דבר שהוא מותר לחי ואסור למת? הוי אומר זו סיכה. **אמר רבי הונא בר אחא בשם ר' אלכסנדרא.** בוא וראה כמה גדול כוחן של עושי מצוה [דף לג עמוד א] שכל השקפה שבתורה, ארורה. וזה בלשון ברכה. אמר רבי יוסי בן חנינא, ולא עוד, אלא שכתוב בו היום הזה. **תניי יומא. שהקב"ה נותן לך ברכה זו שהזכרה היום הזה דבר יום ביומו.** רבי יודה בן פזי פתח בה [תהילים עא טז] אבוא בגבורות ה' אלהים. כתיב [זכריה ד יד] אלה שני בני היצירה העומדים על אדון כל הארץ. רבי אבהו אמר, אתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. חד אמר, אלו שהן באין בטרוניא לפני הקדוש ברוך הוא. וחרגא אמר, אלו שהן באין מכח המצות ומעשים טובים לפני הקדוש ברוך הוא. רב הוה ליה כיתן ולקת. שאל לרבי חייא רובא. מהו מיכוס ציפור ומגבלא דמיה בזרע כיתן **שזו סגולה להבריא התולעים. בלא לכסות הדם? . א"ל אל תשחט אלא נבלה.** ולמה לא אמר ליה

טריפה? בגין דרבי מאיר. דרבי מאיר אמר, טריפה חייבת בכיסוי. לא כן אמר רבי אמי משם רבי שמעון בן לקיש. משעלו מן הגולה לא לקת פשתן, ולא החמיץ יין, ונתנו עיניהם בזכות רבי חייא הגדול ובניו. **ואיך לקתה פשתנו של רב, הרי היה בימיו והיה בן אחיו וכן אחותו?** רב כהדא [ישעי' מו יב] שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה. רבי אבהו אמר, איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. חד אמר, שכל באי עולם באין בצדקה ואלו באין בזרוע *בזכות מעשיהם*. וחרנא אמר, שכל טובות ונחמות הבאות לעולם, בזכותן. והן אינן נהנין מהן כלום. כגון מר זוטרא דמצלי על אחרנין ומתעני, ועל נפשיה לא מתעני: **תנן, רבי מאיר אומר. אף לא כהנים ולוים, שלא נטלו חלק בארץ. רבי יוסי אומר. יש להם ערי מגרש. תני, למחלוקת ניתנו, לנחלה ככל ישראל דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, לבית דירה ניתנו. אבל לא כנחלה.** אתיא דרבי יודה כרבי יוסי ודרבי מאיר כדעתיה. דתנינן מעלות היו שר ללוים. *שהיו גולים לערי מקלט, משלמים ללוים שר דירה על בתיהם שדרו בהם.* דברי רבי יודה. רבי יוסי אומר לא היו מעלות להם שר: **תנן, יוחנן כה"ג העביר הודיית מעשר.** רבי ירמיה ורבי חייא אמרו בשם רבי שמעון בן לקיש. מתניתא משנחשדו להיות נותנין מעשר לכהונה. **שלא יכלו לומר וגם נתתיו ללוי.** הדא מסייעא לרבי יוחנן בחדא, ופליגא עלוי בחדא. פליגא עלוי דתנינן וכן בת כהן ללוי, לא תאכל בתרומה ולא במעשר. ניחא בתרומה לא תאכל **שהרי יצאה מהכהונה, אבל למה לא תאכל במעשר?** מה נפשך, כהנת היא תאכל. לוייה היא תאכל. **אמר רבי אילא בשם רבי יוחנן.** כמאן דאמר אין נותנין מעשר לכהונה. [דף לג עמוד ב] **מכלל דרבי יוחנן אומר נותנין מעשר לכהונה.** מסייעא ליה דו אמר, כולן לשבח. דאמר רבי יוחנן. יוחנן כהן גדול שלח ובדק בכל ערי ישראל, ומצאן שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד. אבל מעשר ראשון ומעשר שני, מהן היו מפרישין ומהן לא היו מפרישין. אמר, הואיל ומעשר ראשון במיתה, ומעשר שני בעון טבל. יהא אדם קורא שם לתרומה ולתרומת מעשר, ונותנו לכהן. ומעשר שני מחללו על המעות. והשאר מעשר עני *אינו נותן לעני אלא קורא לו שם דיו.* שהמוציא מחבירו עליו הראייה. **מדוע העביר הודיית מעשר ויתודה ומה בכך?** אמר רבי אילא. כעס הוא לפני המקום מי שהוא אומר עשיתי ולא עשה. מעתה *שיתקן שמי* שהוא מפריש מתודה. מי שהוא אינו מפריש לא יתודה. **ומדוע העביר לגמרי? כהדא דתני שגם קדם לתקנה,** עד השקיפה היו אומרין בקול נמוך **כדי שלא לבייש את מי שאינו יכול לומר עשיתי ככל מצותך אשר צויתני,** מכאן ואילך היו אומרין בקול גבוה. **ובא ר' יוחנן כה"ג וביטל את היודי שלא לבייש את מי שאינו יכול להתוודות:** אף הוא ביטל את המעוררין. **מאי המעוררין?** אותן שהיו אומרין [תהילים מד כד] עורה למה תישן ה' הקיצה ואל תזנח לנצח. וכי יש שינה לפני המקום? והלא כבר נאמר [שם קכא ד] הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל? ומה ת"ל [שם עח סה] ויקץ כישן ה'? אלא כביכול כאלו לפניו שינה בשעה שישראל בצרה ואומות העולם ברווחה. וכן הוא אומר [איוב יז ב] ובהמרותם תלן עיני: את הנוקפין. **מאי נוקפין?** אותן שהיו מכין על גבי עגל בין קרניו **כדי לעלפו שיהיה קל לשוחטו.** אמר להן יוחנן כהן גדול. עד מתי אתם מאכילים את המזבח טרפות? ועמד ועשה להם טבעות. **אמר רבי אבא בשם רבי יהודה.** טבעות עשה להם. טבעות רחבות מלמטן, וצרות מלמעלן: עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים. עד תחילת ימיו. **אבל לאחר שתיקן שוב לא היה מכה:** ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי, שהעמיד זוגות **משגיחים וממונים לעשר את הפירות.** מילתיה דרבי יהושע בן לוי אמרה, דמהן לגנאי ומהן לשבח. דאמר רבי יוסי בשם רבי תנחום בר חייא. רבי חזקיה ורבי אלעזר בי רבי יוסי ורבי תנחום בר חייא אמרו בשם רבי יהושע בן לוי. בראשונה היה מעשר נעשה לשלשה חלקים. שליש למכירי כהונה ולוייה, ושליש לאוצר **במקדש ומשם הכהנים והלויים היו לוקחים,** ושליש לעניים ולחבירים שהיו בירושלים. אמר רבי יוסי בי רבי בון. מן דהוה סליק למיידן בירושלים **לפני ב"ד.** עד דתלת איגרין *אגרות* הוה יהב מדידה. מכאן ואילך *אם היו צריכים לשלוח עוד איגרות לזמן עדים ובעלי דין,* משל אוצר. משבא אלעזר בן פחורה ויהודה בן פתורה, היו נוטלין **את המעשרות** בזרוע. והיה ספיקן **בידו** למחות ולא מיחה. והעביר הודיית מעשר **ואף זו** לגנאי: את המעוררין לשבח, ואת הנוקפין לשבח. עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים, עד תחילת ימיו. רבי חסידא שאל לרבי חזקיה. לא מסתברא עד סוף ימיו **שרק בסוף ימיו תיקן?** אמר ליה אוף אנא סבר כן. **מאי דמאי?** אמר רבי יוסי בשם רבי אבהו. ורבי חזקיה אמר בשם רבי יודה בן פזי **פרוש המילה דמאי.** דמי תיקן. דמי לא תיקן:

הדרן עלך פרק כרם רבעי וסליק לה מסכת מעשר שני

